

การสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบล ไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

มนทิรา มงคลสูตร

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

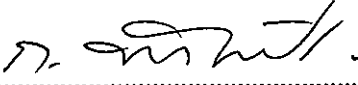
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ มนทิรา มงคลสูตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

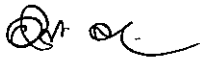
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.วิชระ ยาคูณ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ สุวรรณบล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

..... กรรมการ
(ดร.วิชระ ยาคูณ)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

วันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร และ ดร.วัชร ชาญ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด ถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรพต วิรุณราช คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ และคณะอาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนะนำให้คำปรึกษา และอบรมสั่งสอนด้วยดีตลอดมา รวมทั้งอาจารย์ชัชวาลิ เชมะรังสี อาจารย์จัญญุ กลิวัตร และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานเป็นอย่างดี

ขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ สาธารณะ รุ่นที่ 22 ศูนย์นนทบุรี ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ตลอดจนผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการดำเนินการศึกษานี้

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ คุณบิดา คุณมารดา และครอบครัววงศ์ตระกูล ที่คอยเป็นแรงใจและกระตุ้นให้เกิดความมานะบากบั่นในการศึกษา ให้โอกาสและสนับสนุนการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ คุณประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แต่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

มนตรี มงคลสูตร

57720022: สาขาวิชา: การจัดการสาธารณะ; บช.ม. (การจัดการสาธารณะ)

คำสำคัญ: การสำรวจการดำเนินชีวิต/ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ เศรษฐกิจพอเพียง/ คุณภาพชีวิต

มนทิรา มงคลสูตร: สำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (THE SURVEY OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN DAILY LIFE OF PEOPLE IN CHAIRAT SUB DISTRICT, BANGSAPHAN NOI DISTRICT, PRACHUAPKIRIKHAN), อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: กฤษฎา นันทเพ็ชร, ปร.ด., วัชรระ ยาคูณ, ปร.ด., 104 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยการสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และเพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช จำนวน 400 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ t-test, F-test ในการทดสอบความแตกต่างและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง และสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากช่องทางสื่อสมัยใหม่ และประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานภาพ และช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน สำหรับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และคุณธรรม มีความสัมพันธ์ กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

57720022: MAJOR: PUBLIC MANAGEMENT; MBA. (PUBLIC MANAGEMENT)

KEY WORD: THE SURVEY OF DAILY LIFE/ SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY/
QUALITY OF LIFE

MONTIRA MONGKOLSOOT : THE SURVEY OF SUFFICIENCY ECONOMY
PHILOSOPHY IN DAILY LIFE OF PEOPLE IN CHAIRAT SUB DISTRICT, BANGSAPHAN NOI
DISTRICT, PRACHUAPKIRIKHAN. ADVISORY COMMITTEE: KRISADA NUNTAPETCH, DBA.,
WACHARA YAKHUN, DBA., 104 p, 2016

The research aimed at studying to what extent personal factors were correlated with the application of sufficiency economy philosophy in daily life and to what extent the application of sufficiency economy philosophy in daily life was correlated with the results of the application of sufficiency economy philosophy in daily life. This study was a quantitative research. The sample group consisted of 400 people living in the area in a local administrative government in Chairat Sub-District. Questionnaires were instrument used for data collection. The statistics used for data analysis consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. T-test and F-test were used to test the differences, and one-way analysis of variances (One-way ANOVA) was used to test the differences of the sample group. In addition, Pearson Correlation was used for hypothesis testing.

The findings revealed that most of the respondents were female residents aged 41-50 years, and they were married and their education was lower than that of high school or vocational college certificate. Most were agriculturists and their monthly income was 10,001-20,000 baht. They perceived news from modern media and they had moderate level of knowledge of sufficiency economy philosophy. They applied sufficiency economy philosophy in their daily life at a high level. The results of the application of sufficiency economy philosophy were at a high level.

From hypothesis testing, it was found that personal factors, namely gender, age, educational level, occupation, and income were correlated with the application of sufficiency economy philosophy at the significance level of 0.05. The people with different marital status and channel for media perception had no difference in the application of sufficiency economy philosophy. The people's application of sufficiency economy philosophy in daily life concerning moderation, reasonableness, self-immunity, knowledge and ethics was highly correlated with the results of the application of sufficiency economy philosophy concerning the quality of life in term of physical and mental aspects, social relationship, and the existence in the environment at the significance level of 0.01.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	20
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลไชยราช.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	40
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต.....	45
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง.....	51
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน	55
ส่วนที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	73
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก	86
ภาคผนวก ข	93
ภาคผนวก ค	100
ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 จำนวนประชากร	26
3-1 แสดงจำนวนประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ใช้ในการวิจัย	33
4-1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำแนกตามช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ...	41
4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ในภาพรวม.....	45
4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ด้านหลักการในความพอประมาณ	46
4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ด้านหลักการในความมีเหตุผล	47
4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ด้านหลักการในความมีภูมิคุ้มกัน	48
4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ด้านเงื่อนไขในความรู้	49
4-7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ด้านเงื่อนไขในคุณธรรม	50
4-8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม.....	51
4-9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านร่างกาย	51
4-10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านจิตใจ	52
4-11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	53
4-12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม.....	54
4-13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำรงชีวิต.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	56
4-15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีอายุแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	57
4-16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	58
4-17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษากับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	59
4-18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	60
4-19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	62
4-20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	63
4-21 การเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ต่อเดือนกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	65
4-22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	66
4-23 การเปรียบเทียบความแตกต่างของช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	67
4-24 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	68
4-25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	69
4-26 ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตกับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	70
4-27 ผลการทดสอบสมมติฐาน	73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1-2 องค์ประกอบพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	17

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน โลกของเราได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันและมีการเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น โลกที่เคยดูกว้างใหญ่กลับแคบเล็กลง ดินแดนแต่ละประเทศที่อยู่ห่างไกลกันสามารถติดต่อกันได้ภายในเวลาเสี้ยววินาที จนกลายเป็นโลกไร้พรมแดน

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศได้มุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เพื่อจะได้พัฒนาประเทศให้มีความทัดเทียมกับอารยประเทศ โดยใช้เศรษฐกิจเป็นตัวนำตามอย่างประเทศในซีกโลกตะวันตก แต่มองข้ามถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมดั้งเดิม ส่งผลให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีระบบการคมนาคม สาธารณูปโภค ไฟฟ้า การติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยทำให้ระบบทุนนิยมแทรกซึมในทุกพื้นที่ มีการลงทุนเพิ่มขึ้นทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้มากยิ่งขึ้นและมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นจนเกินความต้องการพื้นฐานของชีวิตและเกิดเป็นค่านิยมที่เรียกว่า บริโภคนิยมหรือวัตถุนิยม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาหลายประการตามมา และที่สำคัญอย่างยิ่งคือปัญหาการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดช่องว่างทางสังคมระหว่างคนรวยและคนจนสังคมเมืองและสังคมชนบทอย่างชัดเจน เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคที่เกินความจำเป็น รวมทั้งปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมที่รุนแรงขึ้น ส่งผลให้ระบบนิเวศของชุมชนสูญเสียความสมดุลและเกิดภัยธรรมชาติมากขึ้น ประชาชนต้องเผชิญกับความเดือดร้อนทุกข์ยาก เช่น ประชาชนขาดคุณธรรม จริยธรรม ครอบครัวและชุมชนเกิดความแตกแยก เกิดการเอาใจเปรียบแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนชาวไทยตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2517 เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ตั้งแต่ก่อนเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 ซึ่งภายใต้วิกฤตการณ์เช่นนี้ ได้มีแนวทางการบริหารจัดการตามแนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy)”

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิถีไทยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทาน เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ทุกสาขาอาชีพ ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” มุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นฐาน “ความพอมี พอกิน พอใช้” ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน แล้วจึงพัฒนาในลำดับขั้นที่สูงต่อไป ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีคุณลักษณะพื้นฐาน คือ “ความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวัง” และจะต้องเป็น “คนดี มีคุณธรรม” คือมีความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน มีความขยันหมั่นเพียรและมีความเมตตา โดยมีวิธีการปฏิบัติที่จะต้องคำนึงถึง “ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวเอง” เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤติและรองรับภาวะเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 ของสังคมไทยที่สะสมต่อเนื่องหลายปี ความฟุ้งเฟ้อจากภาวะเศรษฐกิจทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกของความพอดีและพอเพียง มีการจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยทั้งในภาครัฐ เอกชน และประชาชน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ระมัดระวัง ขาดความประหยัด และขาดสติ ที่จะปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทุนนิยมไทยที่มีรูปแบบพึ่งพาระบบทุนนิยมโลกมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 คือ วิกฤตเศรษฐกิจทำให้สถาบันการเงินและธุรกิจจำนวนมากได้รับความเสียหายและต้องล้มละลายประชาชนได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากราคาสินค้าและค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเพื่อบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจมิให้กระทบกับระบบต่างๆ ของสังคมไทย รัฐบาลจึงหันไปเน้นภาคเศรษฐกิจแบบยังชีพในชนบท ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่ไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโดยตรง เป็นภาครองรับแรงงานที่ประสบปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้กลับไปพึ่งพิงทรัพยากรเท่าที่มีในชนบท เน้นการพัฒนาแบบพึ่งตัวเอง พร้อมทั้งฟื้นฟูระบบความรู้และความสัมพันธ์ในวิถีการผลิตที่เป็นเศรษฐกิจแบบยังชีพถึงพอเพียงขึ้นมาใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทรงเห็นความสำคัญของความ “พออยู่ พอกิน” ซึ่งมีผลต่อราษฎรและประเทศชาติ ที่สำคัญ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีให้คนไทยดำเนินชีวิตบน ทางสายกลาง มีความขยันหมั่นเพียร ในการประกอบสัมมาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประมาณตนและดำรงชีวิตอย่างรู้จัก “คิด อยู่ ใช้ กิน อย่างพอเพียง”

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอคมีเหตุผลและความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เอง ทำอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี 2517 ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม 2517 ดังความตอนหนึ่งว่า การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555: 4-5)

นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐยังเล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเอง จึงได้มีการเพิ่มความสำคัญของแนวทางการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

เศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การมีชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสุข มีความเพียบพร้อมและมีความสามารถพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยยึดถือหลักของการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรน้ำและดิน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เช่น ปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง มะพร้าว สับปะรด เป็นต้น ตำบลไชยราชมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน คือ ด้านผลผลิตทางการเกษตร ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ จึงมีการแปรรูปผลผลิต เช่น ชিংดอง ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ผักกาดดอง พริกป่น การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อีกทั้งศักยภาพของพื้นที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เพราะด้านทิศตะวันตก ติดเทือกเขาตะนาวศรี มีป่าที่อุดมสมบูรณ์และสัตว์ป่าที่ควรอนุรักษ์มากมาย เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ คลอง ห้วยสายต่าง ๆ มีการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า ชมสัตว์ เทียน้ำตกที่ยังไม่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากวิกฤตของเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ทำให้เกษตรกรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประสบปัญหาขาดทุนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยว จึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินชีวิต การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม โดยเริ่มจากการประยุกต์ใช้กับตนเองก่อน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความสัมพันธ์ทางสังคม และการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการสำรวจการดำเนินชีวิต โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ตลอดจนนำไปขยายผลสู่หมู่บ้านหรือชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

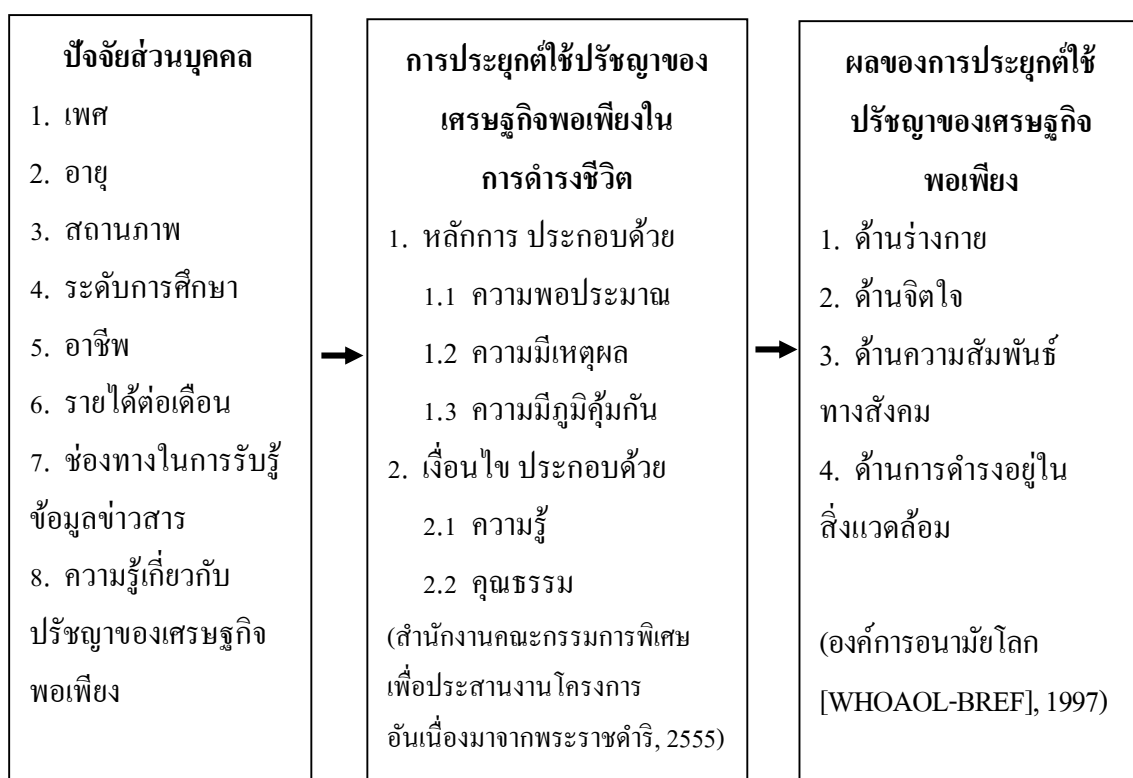
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน
2. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคล การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
3. เพื่อทราบถึงการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ทำการศึกษาการสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - 1.1 ศึกษาตัวแปรต้น ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
 - 1.2 ศึกษาตัวแปรตาม คือ ผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3,348 ครัวเรือน 8,345 คน
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ธันวาคม พ.ศ. 2558-เมษายน พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช หมายถึง พื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านไชยราช บ้านคอกอ้ายเผือก บ้านบางเจริญ บ้านทองอินทร์ บ้านหนองหิน และบ้านหมากผู้

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะหรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศหญิงและเพศชาย
อายุ หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน

สถานภาพ หมายถึง สถานะ การครองคู่ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โสด
หม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และ
มีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ แตกต่าง
กันไป

รายได้ หมายถึง เงินจากการประกอบอาชีพ ซึ่งรายได้นี้นั้นอาจอยู่ในรูปของเงินเดือน
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมหรือเงินฝากธนาคาร และเงินกำไรจากการค้าขาย

ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง จำนวนสื่อที่ช่วยในการนำเสนอข้อมูลหรือให้
ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถในการจำ
เรื่องราว ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่าง ๆ และความสามารถในการนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมาใช้
คัดแปลง ปรับปรุงของประชาชนเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของ
ประชาชนในทุกระดับ ให้มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัว มีความรอบรู้
ความรอบคอบและความระมัดระวัง พร้อมทั้งจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนให้มี
คุณธรรม

ความพอเพียง หมายถึง การปฏิบัติตนด้วยความพอประมาณ อย่างมีเหตุผลและทั้ง
ทางด้านเศรษฐกิจและทางการดำเนินชีวิต พึ่งพาตนเองได้ ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
ไม่โลภ มีความพอประมาณในชีวิต

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางความพอประมาณ ความ
มีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน มีความรู้และคุณธรรม

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป เพื่อนำไปสู่ความ
สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอประมาณในมิติ
ต่าง ๆ นั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผล
ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ความมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ
เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ

ความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการดำรงชีวิตทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

คุณธรรม หมายถึง ด้านจิตใจ มีจิตสำนึกและตระหนักในคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่โลภ ไม่คดโกง มีความอดทนและความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีความเมตตา ช่วยเหลือ เกื้อกูล

ผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลังจากที่ประชาชนได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ทำให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งประกอบด้วยทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม

ด้านร่างกาย หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขอนามัยและปลอดภัย รวมถึงการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอและการเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี เป็นต้น

ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้อารมณ์หรือความรุนแรง การให้อภัยผู้อื่น รวมถึงการระงับ ยับยั้งใจ และการรับรู้ถึงความรู้สึกชีวิตมีความหมายและมีคุณค่า เป็นต้น

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับหรือให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
3. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลไชยราช
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การมีความพอเพียง คือมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังในการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจ ในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555, หน้า 6-7)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดีมีเหตุผลและความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เอง ทำอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี 2517 ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ความตอนหนึ่งว่า

“...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกินแบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง...

...ความพอเพียงนี้ ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัยจริงอาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่า เป็นเศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลย์ฮู๊ตึกว่าไม่หรรษาแต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้...

...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมดแม้แต่ครั้งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ชง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือคร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็สามารถที่จะแก้ไขได้...”

(สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555, หน้า 10-11)

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษม วัฒนชัย (2550) ได้อธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับตัวบุคคล และองค์กรทุกระดับที่นำไปปฏิบัติเป็นภูมิคุ้มกันและนำมา ซึ่งความสุขเป็นรากฐานรองรับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลก รวมทั้งไม่เคยทำลายเศรษฐกิจหลักของประเทศเหมือนที่บางคนกล่าวอ้าง แม้สหประชาชาติก็ยังยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มี เงื่อนไข 3 ประการ คือ เงื่อนไขด้านหลักวิชาการที่จะต้องมีความสมดุลผสมผสาน เงื่อนไขด้านคุณธรรม และเงื่อนไขด้านการดำเนินชีวิต เช่น ความอดทน ความเพียร ความขยัน ส่วนเรื่องความพอประมาณ ไม่ใช่การขี้เหนียวจนสุดโต่ง แต่เป็นทางสายกลาง คือ ความประหยัด พอดี พอเหมาะ ต่อความจำเป็น ตามอัตภาพ การรักษาหน้าหรือลัทธิ เอาอย่างนั้นไม่เป็น

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2550) ได้อธิบายถึงคำนิยามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้จำได้ง่ายที่สุด คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ปัจจัยสำคัญที่เป็นแก่นแท้ของ 3 ห่วง คือ (1) ความพอประมาณ ไม่สุดโต่งจนเกินไป (2) การมีเหตุมีผลที่จะคิดวิเคราะห์ทุกอย่างก่อนลงมือปฏิบัติ (3) มีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อ ไม่ให้กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามามีผลกระทบต่อชีวิตของเรามากเกินไป ส่วน 2 เงื่อนไข คือ (1) ตอกย้ำ ความมีเหตุผล ใช้ความรู้รอบคอบและระมัดระวัง (2) คุณธรรม หากมีสิ่งเหล่านี้ไม่มีคำว่าไปไม่รอด ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญมากในการดำเนินชีวิต เบื้องต้นคงต้องใช้วิธีค่อยเป็นค่อยไป

สุเมธ ตันติเวชกุล (2550) กล่าวสรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอ กินพอใช้ มิได้มุ่งหวังที่จะสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้เจริญอย่างรวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ได้อธิบายถึงเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549, หน้า 39-45) คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และมีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข
2. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจ ในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเองโดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่ม จากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา
3. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ มีการช่วยเหลือกัน มีเมตตา มีความสามัคคี ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน และมุ่งร้ายทำลายกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้
4. มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ติดกับวัตถุนิยมและบริโภคนิยม

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2552) ได้ให้ความหมายว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอมี พอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ง่าย มีความหมายที่ชัดเจนไม่ยากแก่การรับรู้และการนำไปปฏิบัติ ดังจะเห็นเป็นรูปธรรมที่ปรากฏชัดเจนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดผลสำเร็จแล้วมากมาย

องค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทุกสถานการณ์ เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัตตลอดเวลา โดยการพัฒนาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพัฒนาแบบ “องค์รวม” ในลักษณะ “บูรณาการ” โดยมี “คน” เป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะต้องใช้พลังทางสังคมขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในรูปแบบกลุ่ม องค์กรชุมชน และประชาสังคม โดยประสานและผนึกกำลังของทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน บนพื้นฐานความคิดเพื่อ “ความพอเพียง”

ซึ่งมีองค์ประกอบ ที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนากรอบทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ จำแนกออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) แนวคิดหลัก ซึ่งแบ่งเป็น กรอบแนวคิด และคุณลักษณะ 2) หลักการ 3) เงื่อนไขพื้นฐาน และ 4) เป้าหมาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (ปรียานุช ธรรมปิยา, 2557)

1. หลักแนวคิด

1.1 กรอบแนวคิด

1.1.1 เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย

1.1.2 เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต กล่าวคือ ได้มีพระราชดำรัสมาตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อก้าวออกจากวิกฤต และพัฒนาในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.1.3 เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต กล่าวคือ มองว่าสถานการณ์ในโลกนั้นมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา เนื่องจากความเชื่อมโยงของปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.1.4 เป็นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนลักษณะหนึ่ง โดยมองว่าชุมชนและประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี วัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคม

1.2 คุณลักษณะ

1.2.1 เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ได้กับคนทุกระดับ ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักธุรกิจ

1.2.2 แนวคิด ทางสายกลาง เป็นหัวใจสำคัญของปรัชญาที่นำมาใช้ในการบริหารและพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกแห่งความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ

1.2.2.1 ไม่ใช่การปิดประเทศอย่างสิ้นเชิงหรือเปิดเสรีอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมของคนและสังคม ในการเข้าสู่กลไกตลาด

1.2.2.2 ไม่ใช่อยู่อย่างโดดเดี่ยว หรือพึ่งพิงภายนอกหรือคนอื่นทั้งหมด แต่เน้นความคิดและการกระทำที่จะพึ่งตัวเองเป็นหลัก ก่อนจะไปพึ่งคนอื่น

2. หลักการ

หลักการหรือค่านิยม ของความพอเพียง สำหรับใช้ในการบริหารจัดการ หรือการจัดการอย่างพอเพียง มีหลักการ 3 ข้อ ประกอบด้วย (1) ความพอประมาณ กับศักยภาพของตนเอง และสถานะแวดล้อมตามความเป็นจริง (2) ความมีเหตุผลบนพื้นฐานความถูกต้อง และ (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ที่ต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดเวลา ซึ่งสามารถนำหลักการ 3 ข้อนี้ ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและการกระทำ ดังนี้

2.1 ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเองหรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของ บริการต่าง ๆ จากภายนอก จึงจะเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ พอควร กับสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ภูมิสังคม เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายใน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นชุมชนก่อน และจึงค่อยขยาย เชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

ทั้งนี้ การใช้ทรัพยากรนั้น ต้องคำนึงถึงความจำเป็น สถานะของตนเอง สถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยรักษาระดับของความพอประมาณ ไม่มากเกินไปเกินศักยภาพ และก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน หรือไม่เพียงพอที่จะดำเนินการให้เกิดประโยชน์ได้ โดยการใช้อย่างมีข้อยกเว้น รู้คุณค่า ดูแลรักษา พัฒนาต่อยอด ให้เพิ่มพูนและดียิ่ง ๆ ขึ้น ซึ่งการจะตัดสินใจว่าอยู่ในระดับพอประมาณนี้ จำเป็นต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ในการวางแผน และตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วย เช่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน และไม่ทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นต้น

2.2 ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และส่วนรวม อย่างรอบคอบ การคิดพิจารณาแยกแยะให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย และเช่นเดียวกัน การที่จะวางแผน ดำเนินการ หรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิด พิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติ ปัญญา ด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณภาพในทางที่ถูกที่ควร

2.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ ท่วงที กล่าวโดยย่อคือ การที่เห็นว่าทุกอย่างไม่ว่าแน่นอน มีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นการที่จะทำอะไรก็ตามต้องไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วเตรียมตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีภูมิคุ้มกันที่จะคุ้มกันตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะได้สามารถดำเนินการกิจต่อไปได้ โดยไม่ขลุกขลัก และนำมาซึ่งความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว

3. เงื่อนไขพื้นฐาน

3.1 ความรู้ ประกอบด้วยการศึกษาฝึกฝนตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ ความรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้ อยู่ตลอดเวลา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

3.1.1 ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

3.1.2 ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบการวางแผน ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3.1.3 ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การนำความรู้และความรอบคอบมาใช้จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ไปด้วย

3.2 คุณธรรม คือ การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นคนดี มีจิตสำนึกและตระหนักในคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลภ ไม่คดโกง มีความอดทนและความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีความเมตตา ช่วยเหลือ เกื้อกูล และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักเสียสละแบ่งปัน มีความกตัญญูต่อทั้งแผ่นดิน บิดา มารดา และผู้มีพระคุณ ตลอดจนไม่หลงตัวเอง รู้จักถ่อมตน มุ่งมั่นทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดในขอบเขตของศีลธรรม

4. เป้าหมาย

แนวทางปฏิบัติในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต คือ การทำให้เกิดทั้งแนวทางพัฒนา และผลของการพัฒนาที่สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนาที่สมดุล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยมุ่งผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้รอดพ้นจากภัยและวิกฤติในแต่ละช่วงเวลา เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

ความพอเพียงจึงเป็นทั้งวิธีการ (Means) ในการบริหารจัดการ กระบวนการ (Process management) ที่คำนึงถึงความพอประมาณอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งในระหว่างกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น (Ends) และเป็นการบริหารจัดการที่คำนึงถึงการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อสามารถพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สิ่งสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายของความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง คือการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการพัฒนาใน 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อย่างเป็นองค์รวม คือไม่แยกส่วน แต่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นผลทั้ง 4 มิติ ซึ่งเป็นทั้งปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินชีวิต กระบวนการผลิตและบริการ สามารถจำแนกรายละเอียดของแต่ละมิติได้ดังนี้

1. วัตถุ หมายถึง วัตถุต่าง ๆ เชิงกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือประดิษฐ์ขึ้น เช่น วัตถุดิบ สิ่งของ วัสดุ อุปกรณ์ ที่อยู่อาศัยต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากจะผลิตไว้ใช้เองได้ หรือสามารถซื้อหามาเพื่อบริโภคได้โดยเงินทุน จึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจหรือเงินทุนเป็นหลัก แต่ใน

กระบวนการผลิตวัตถุต่าง ๆ เหล่านี้ก็จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด เป็นปัจจัยประกอบไปด้วย

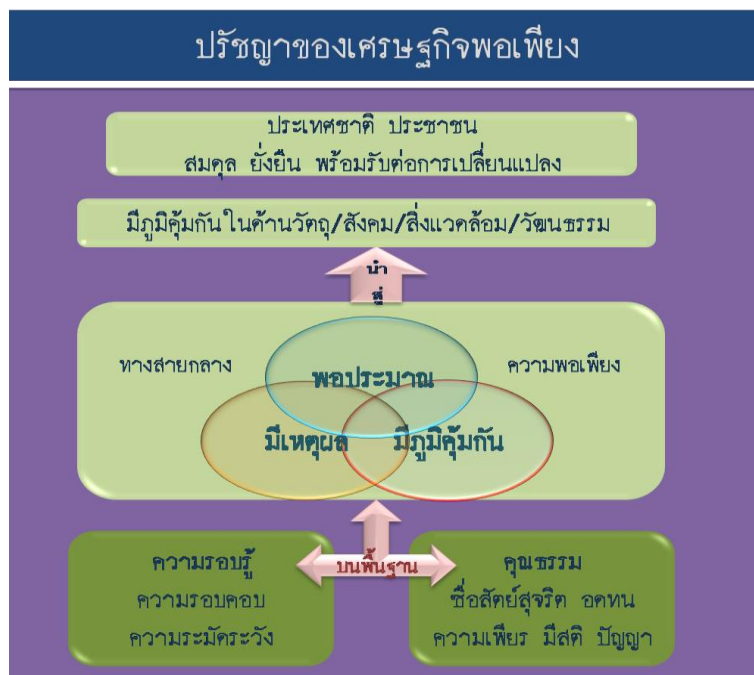
2. สังคม หมายถึง สภาพการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม เช่น การช่วยเหลือกัน แบ่งปัน การมีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกาการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างเคร่งครัด การมีความผูกพัน รักใคร่ สามัคคี ประองคองของหมู่คณะและในสังคม การมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เช่น ครอบครัวอบอุ่น เครือญาติสามัคคี การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในยามวิกฤตให้กับสมาชิกในสังคม เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจัยทางสังคมจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา เพราะการพัฒนาไม่ว่าจะด้านใด ๆ จะไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีหรือราบรื่น หรือไม่สามารถนำมาซึ่งประโยชน์ และความสุขอย่างต่อเนื่องได้ หากสังคมอ่อนแอ พื้นฐานจิตใจของคนในสังคมไม่ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรม กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ คนไม่สามัคคีกัน

3. สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลกโดยรวม ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน น้ำ ป่า แร่ธาตุ ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินี้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรใช้อย่างคุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต และการดำรงชีวิต ซึ่งรวมถึง ความเชื่อ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมมีความสำคัญในการบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตน การพัฒนาที่สมดุลนั้น ควรสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ ของคนในท้องถิ่น แล้วค่อย ๆ ต่อยอดพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้วิถีการพัฒนาร้างความแตกแยกหรือความแปลกแยกขึ้นในสังคม และเพื่อดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ ชุมชน/ ชนชาติ ไม่ให้ถูกกลืนหายไป

องค์ประกอบของการพัฒนา 4 มิติ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ ลดรายจ่าย/ เพิ่มรายได้/ ใช้ชีวิตอย่างพอควร/ คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ/ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป/ การเฝ้าระวังสำรอง
2. ด้านสังคม คือ ช่วยเหลือเกื้อกูล/ รักรักสามัคคี/ สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
3. ด้านสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ/ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้ค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด/ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
4. ด้านวัฒนธรรม รักและเห็นคุณค่าในความเป็นไทย เอกลักษณ์ไทย/ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ รู้จักแยกแยะและเลือกรับวัฒนธรรมอื่น ๆ

ภาพที่ 1-2 องค์ประกอบพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. แนวคิดทฤษฎีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียงในนิยามของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มิได้หมายความว่าเพียงแค่มองตัวเองได้ (Self-sufficiency) แต่เศรษฐกิจพอเพียง หรือ Sufficiency economy มีความหมายกว้างมากกว่า เพราะเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่แนวทางสำหรับปรับใช้ได้เฉพาะบุคคล หรือเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่การหยุดอยู่กับที่ แต่เศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้ทั้งกับบุคคล กลุ่ม ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ มีความเป็นพลวัต สามารถพัฒนาได้ตามเหตุผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสรุปคือ มี 3 ระดับ

3.1 ระดับที่ 1 เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน ที่เน้นความพอเพียงในระดับบุคคล และครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีพอกิน มีอาหาร สามารถสนองความต้องการพื้นฐานหรือปัจจัยสี่ของครอบครัวได้ มีความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตที่ดีก่อน ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิตไม่ประมาท รู้จักแบ่งปัน พึ่งตนเองและช่วยเหลือกันในครอบครัวได้

3.2 ระดับที่ 2 เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า คือยกระดับความพอเพียงเป็นระดับกลุ่ม มีการรวมตัว ทั้งความคิด ความร่วมมือ ความช่วยเหลือส่วนรวม รักษาผลประโยชน์ภายในชุมชน มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยน การจัดการและแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชน มุ่งเน้นความสามัคคีและสร้างความสามัคคีและสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

3.3 ระดับที่ 3 เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวไกล ระดับสร้างเครือข่าย เน้นความร่วมมือระหว่างชุมชน กลุ่ม องค์กร เอกชน หรือธุรกิจภายนอก โดยประสานงานให้ได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, หน้า 117-128) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับ ดังนี้

1. ระดับบุคคล/ ครอบครัว

1.1 สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 รู้จักคำว่า “พอ” และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

1.3 พยายามพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ

1.4 มีความสุขและความพึงพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

2. ระดับชุมชน

2.1 รวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของตนและชุมชน

2.2 มีความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกชุมชนให้เกิดพลังทางสังคม

2.3 พัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ

3. ระดับรัฐหรือระดับประเทศ

3.1 ชุมชน/ สังคมหลาย ๆ แห่งการร่วมมือกันพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 วางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงและพร้อมก่อนจึงค่อย ๆ ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ๆ ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2552, หน้า 18) ได้กล่าวว่า ในการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการคือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม ซื่อสัตย์ สุจริต เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า

“...บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรมและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบยลในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมด้วย จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเองและแผ่นดิน...”

2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่งเป็นอิสระ ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า

“...เพื่อให้งานรุดหน้าไปพร้อมเพรียงกัน ไม่ลดหลั่น จึงขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ และให้มีการประชาสัมพันธ์กันให้ดี เพื่อให้งานทั้งหมดเป็นงานที่เกื้อหนุนสนับสนุนกัน...”

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งการเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดหลักการของความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า

“...ถ้ารักษาสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมดีกว่าอยู่ได้อีกหลายร้อยปี ถึงเวลานั้นลูกหลานของเราก็อาจหาวิธีแก้ปัญหาต่อไป เป็นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเรา แต่เราก็ทำได้ ได้รับความสิ่งแวดล้อมไว้ให้พอสมควร...”

4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ สังคมไทย และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า

“...การเสริมสร้างสิ่งที่ชาวบ้านขาดแคลนและต้องการ คือความรู้ในด้านเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งที่เหมาะสม...”

“...การใช้เทคโนโลยีอย่างใหญ่โตเต็มรูปหรือเต็มขนาด ในงานอาชีพหลักของประเทศย่อมจะมีปัญหา...”

5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีที่มุ่งที่การลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ ก็จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่พอกินพอใช้และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า

“...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้ เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไป ก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง...”

“...หากพวกเราร่วมมือร่วมใจกัน ทำสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ประเทศชาติของเราก็สามารถรอดพ้นจากวิกฤติได้...”

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

สำหรับความหมายของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

Meeberg (1992 อ้างถึงใน จักรพงษ์ เกษื่น, 2554, หน้า 13) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต คือ ความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตทั่ว ๆ ไป เป็นความสามารถด้านอารมณ์ในการประเมินชีวิตตนเองตามความพึงพอใจ สภาพการยอมรับได้ของสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ตลอดจนส่วนที่เป็นจิตวิสัยและวัตถุวิสัย ซึ่งทั้งสองส่วนล้วนมีความจำเป็น

กฤติยา อนุวงศ์ (2554, หน้า 29) ให้ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำเนินชีวิตในสังคมที่ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้เกิดความสุขทั้งทางด้านร่างกายคือ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการศึกษาที่ดี มีอาชีพมั่นคง และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ความสุขทางด้านจิตใจ คือ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีจิตใจที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข รักใคร่สามัคคีผูกพันไมตรีจิตที่ดีต่อกันและกัน

สุพรรณิการ์ มาศยลง (2554, หน้า 7) ให้ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมของมนุษย์ตามสภาพความจำเป็นพื้นฐานในสังคม โดยตอบสนองสิ่งที่ต้องการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างเพียงพอ จนก่อให้เกิดความสุขตลอดจนการมีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดี

กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคณะ (2535, หน้า 10 -11 อ้างถึงใน วิสัญ อ่างเฮ้า, 2551, หน้า 8) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ซึ่งได้รวมเอาทุกด้านของชีวิตไว้หมด ซึ่งชีวิตบุคคลสามารถดำรงอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยแสดงเป็นมิติต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง มีปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพ อนามัย พลังงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
2. คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ หมายถึง ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว และในชุมชน การพักผ่อนหย่อนใจ ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ
3. คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง มีทรัพยากรที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและมีการคมนาคมที่สะดวก รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปราศจากมลภาวะต่าง ๆ
4. คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หมายถึง ความเป็นระเบียบวินัยมีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และมีค่านิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมในศาสนา มีโอกาสใน

การศึกษาและอาชีพเท่าเทียมกัน มีความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน มีความร่วมมือร่วมใจในสังคม

5. คุณภาพชีวิตด้านความคิด หมายถึง การมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสมและการยอมรับตัวเอง รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและชุมชน การศึกษา วิชาชีพ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

6. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง การมีคุณธรรมในตัวเองและสังคม เช่น ความศรัทธาในศาสนา ความเสียสละ และการละเว้นอบายมุขต่าง ๆ ความมีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล กตัญญู กตเวที ความจงรักภักดีต่อชาติ ความซื่อสัตย์สุจริต

จากแนวคิดข้างต้นโดยสรุปได้ว่า “คุณภาพชีวิต” หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตของบุคคล ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ได้รับการสนองความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ คือ ความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และมีความสุข

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

นิสาร์ตัน ศิลปเดช (2540, หน้า 85-86) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดี หรือมีลักษณะของชีวิตที่มีความสุข ความสมบูรณ์ และมีความสุขในการมีชีวิตได้ อย่างแท้จริง ประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐาน ดังนี้

1. ความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและสติปัญญา หมายถึง จะต้องมีความเป็นปกติทางร่างกายและสติปัญญาเป็นพื้นฐาน การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น มีระดับการพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นปกติ สามารถศึกษาเล่าเรียน ไตร่ตรองหาเหตุผลต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์ครบถ้วน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรงมีพลังกำลังที่สามารถทำกิจการงานได้ดีเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ

2. ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การเป็นผู้มีจิตใจที่ดี มีอารมณ์ดีพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือเดือดร้อนเสมอ การมีพื้นฐานด้านอารมณ์และจิตใจที่ดี จะช่วยให้บุคคลเกิดความสุข และความสงบในการดำรงชีวิตแจ่มใส มั่นคง ไม่แปรปรวน หงุดหงิด โมโหง่าย จิตใจมีคุณธรรม ไม่อิจฉาริษยา ไม่เกลียดแค้นพยาบาทผู้อื่น เป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความโอบอ้อมอารี

3. ความสมบูรณ์ทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป อันเนื่องมาจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการปรับตัว ยอมรับความสามารถและความสำคัญของคนอื่น ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัว ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของบุคคลและสิ่งแวดล้อม และคิดที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นคงคุณค่า

และประโยชน์อยู่ตลอดไป จะยอมให้เกิดความเสียหายหรือมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมบ้างก็เป็นเพียงส่วนน้อยที่สุด การมีความสมบูรณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่เหมาะสมกลมกลืน และเข้ากันได้ดีกับสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน

4. ความสมบูรณ์ทางด้านปัจจัยที่ใช้ในการดำรงชีวิต หมายถึง ความสามารถที่จะจัดหาสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างดีตามฐานะของตน ตลอดจนสภาพของสังคม เศรษฐกิจและยุคสมัย ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ปัจจัย 4 ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การศึกษา การพักผ่อน ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องจัดหา หรือจัดให้มีขึ้น ตามความจำเป็น ในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน การมีปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีวิตที่พอเพียง ย่อมช่วยให้บุคคลมีความสะดวกสบายไม่ลำบากขัดสน และย่อมนำมาซึ่งความสุขและความพึงพอใจในชีวิต

จะเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อเนื่องกัน นำไปสู่คุณภาพชีวิตของบุคคล

Allan K. Kondo (อ้างถึงใน ศิริชัย รอดทัศนาศนา, 2550, หน้า 16) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตประกอบไปด้วยมาตรฐานความเป็นอยู่ทางร่างกาย (Physical standard of living) จิต/ อารมณ์ (Mental/ Emotion) และ จิตวิญญาณ (Spirit) ดังนี้

1. มาตรฐานความเป็นอยู่ทางร่างกาย หมายถึง โภชนาการ สุขภาพ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การศึกษา น้ำ การสุขาภิบาล การขนส่ง ฯลฯ
2. จิต/ อารมณ์ หมายถึง ความรักความเป็นเพื่อน การสมรส และการมีบุตร สันทนาการ ความพึงพอใจในงานและความมั่นคง ฯลฯ
3. จิตวิญญาณ หมายถึง ความเป็นอิสระจากความเชื่อ ความมีอิสระต่อการปฏิบัติตามความเชื่อ ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตนั้น ครอบคลุมทุกมิติของความเป็นอยู่ ตั้งแต่ชีวิตส่วนตัว ในเรื่องของสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตใจที่ดี ได้รับการศึกษามีความรู้ ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ด้านชีวิตครอบครัว ซึ่งมีครอบครัวที่อบอุ่นมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ทำให้มีรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว มีสภาพแวดล้อมดีทำให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิต่าง ๆ ของตนเองอย่างเหมาะสม

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2538, หน้า 70-72 อ้างถึงใน บุญมา พงษ์โหมค, 2553, หน้า 18-19) กล่าวว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และประเทศ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 5 ประการคือ

1. ระดับความเป็นอยู่ (Level of living) ประกอบด้วย ปัจจัย 5 ประการ ได้แก่ รายได้ ประชาชาติต่อหัว สุขภาพ ที่อยู่อาศัยสวัสดิการสังคม และการศึกษา แต่ละบุคคลแต่ละครอบครัว จะมีความเป็นอยู่ที่ดี ถ้าประเทศมีรายได้สูง รัฐบาลที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและปลอดภัย มีบริการด้าน การศึกษาที่พอเพียงและทั่วถึง ตลอดจนการดูแลสุขภาพ และมีสวัสดิการสังคมเมื่อเจ็บป่วย ตกงาน หรือชรา

2. ภาวะเปลี่ยนแปลงประชากร (Population dynamics) ประกอบด้วยอัตราการเพิ่ม ประชากร อัตราการเกิด อัตราการตาย องค์ประกอบด้านอายุ และการย้ายถิ่น การกำหนดขนาดของ ประชากรมีความสัมพันธ์กับการบริการด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การสาธารณสุข การ สาธารณูปโภค ฯลฯ นอกจากนี้องค์ประกอบด้านอายุ วัยแรงงาน วัยเด็ก วัยสูงอายุ ก็เป็นเรื่องที่ สำคัญ สังคมที่มีประชากรวัยแรงงานมากย่อมจะได้เปรียบกว่าสังคมที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูวัยเด็กและ วัยสูงอายุ การคาดประมาณประชากรที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อจะได้มีมีปริมาณประชากร หรือน้อยเกินไป ขณะเดียวกันการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ก็จะช่วยลดอัตราการตาย และการอพยพเข้าสู่เมือง ความแออัดในเมืองก็จะลดลงและเป็นการเพิ่ม ศักยภาพให้กับท้องถิ่น

3. ทรัพยากร (Resources) ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์เป็นองค์ประกอบ สำคัญ การพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ที่มีคุณภาพ จะสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจให้มีความสำคัญต่อ สังคมมากกว่าการทำทุกอย่างเพื่อตนเอง การอบรมเลี้ยงดูให้ความรู้มีคุณธรรมตั้งแต่เด็กจึงเป็นเรื่อง สำคัญ ขณะเดียวกันครอบครัวต้องมีรายได้ที่พอเพียงเพื่อเลี้ยงดูสมาชิกได้ทุกคน รัฐบาลจึง จำเป็นต้องสนับสนุนในเรื่องนี้ ประเทศที่มีขีดจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ประเทศกลุ่ม แอฟริกา โอกาสการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาประเทศมีน้อย ประชากรก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ ไม่ดี เจ็บป่วย อายุสั้น ขาดแคลนอาหาร ฯลฯ

4. ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio cultural system) ได้แก่ การเมืองการปกครอง ระบบสังคม วิถีชีวิต ค่านิยมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเทศที่มีรูปแบบการปกครองอยู่ กับการกำหนดโดยผู้นำเพียงคนเดียว หรือพรรคการเมืองที่มีอำนาจล้นขีด ส่งผลต่อการรับรู้ความ ต้องการของประชาชน ระบบกฎหมายที่เข้มงวด ไม่มีโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ตลอดจนนโยบายการกีดกันการรับวัฒนธรรมสังคมอื่น คุณภาพชีวิตของประชากรก็จะแตกต่างกันไป

จากประเทศที่เป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้คตินิยมเชื่อ การให้คุณค่าทางศาสนา พิธีกรรมไสยศาสตร์ มีผลดีและผลเสียต่อการพัฒนาได้เช่นกัน

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตข้างต้น พอสรุปได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต ได้แก่

1. ปัจจัยที่เป็นความต้องการทางจิตใจ คือ ความพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ จากความต้องการพื้นฐาน และความต้องการทางสังคม
2. ปัจจัยที่เป็นความต้องการพื้นฐานของคนเรา เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค การศึกษา การมีงานทำ เป็นต้น
3. ปัจจัยที่เป็นความต้องการทางสังคม คือ มาตรการครองชีพ ศาสนา สิ่งแวดล้อม ค่านิยมของสังคม อีสรภาพและความเสีรภาพ เป็นต้น

ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต

สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล และวนิดา พุ่มไพศาลชัย (2540, หน้า 11- 12) ได้แปลและพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อฉบับไทย (WHOQOL-BREF-THAI) จากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อขององค์การอนามัยโลกฉบับภาษาอังกฤษ (WHOQOL-BREF) ซึ่งมีองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผละกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น
2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือหรือผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง รวมทั้งมีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลไชยราช

1. ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลไชยราช เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอบางสะพานน้อย อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 22 กิโลเมตร ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 5 บ้านหนองหิน ตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 มีเนื้อที่ประมาณ 116 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 166,000 ไร่

2. อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลช้างแร้ง อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลเขาไชยราช อำเภอปะทิว และ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลทรายทอง อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า

3. สภาพภูมิประเทศ

ตำบลไชยราช มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา มีลำคลองเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญเพื่อใช้ในการเกษตร พื้นที่ประมาณ 80% เป็นป่าสงวน และพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนลาดชัน จากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออกมีภูเขาครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 15 % ซึ่งอยู่ในบริเวณทางทิศตะวันตก

4. ภูมิอากาศ

ตำบลไชยราช มีสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปไม่ร้อน ไม่หนาวจนเกินไป ความชื้นของอากาศปานกลาง เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลมีลมพัดผ่านทุกฤดูกาล ลักษณะของลมเป็นลมหมุนรอบตัว ในฤดูหนาวจะพัดมาจากทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูร้อน

5. การปกครอง

ตารางที่ 2-1 จำนวนประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม
1	บ้านไชยราช	579	704	735	1,439
2	บ้านคอกอ้ายเผือก	686	965	964	1,929
3	บ้านบางเจริญ	870	1,001	945	1,946
4	บ้านทองอินทร์	460	582	544	1,126
5	บ้านหนองหิน	495	655	667	1,322
6	บ้านหมากผู้	258	294	289	583
รวม		3,348	4,201	4,144	8,345

(ข้อมูล ณ เมษายน พ.ศ. 2558, องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช)

6. ด้านเศรษฐกิจ

ตำบลไชยราชส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณ 80% รับจ้างรายวัน ประมาณ 5% รับจ้างมีเงินเดือน ประมาณ 4% ข้าราชการ ลูกจ้าง รัฐวิสาหกิจ ประมาณ 1% ค้าขาย ประมาณ 9% และอื่น ๆ ประมาณ 1%

โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและทำรายได้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ สับปะรด ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ทุเรียน กาแฟ ปศุสัตว์ และปลูกพืชล้มลุกหลายชนิด

7. ศักยภาพของชุมชนในพื้นที่

7.1 การรวมกลุ่มของประชาชน 28 กลุ่ม แยกเป็น กลุ่มอาชีพ 7 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์ 6 กลุ่ม กลุ่มอื่น ๆ 15 กลุ่ม

7.2 จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตำบล)

ตำบลไชยราชมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน คือ

ด้านผลผลิตทางการเกษตร ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ จึงมีการแปรรูปผลผลิต เช่น จิงคอง ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว ผักกาดคอง พริกป่น การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ศักยภาพของพื้นที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เพราะด้านทิศตะวันตก ติดเทือกเขาตะนาวศรี มีป่าที่อุดมสมบูรณ์และสัตว์ป่าที่ควรอนุรักษ์มากมาย เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ คลอง ห้วยสายต่างๆ มีการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า ชมสัตว์ เทียน้ำตกที่ยังไม่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนต์ฤดี ทองรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาศาขการพัฒนากุมิสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้และความเข้าใจ และการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วและกำลังศึกษาศาขการพัฒนากุมิสังคมอย่างยั่งยืน จำนวน 3 รุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษา มีความรู้ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และมีความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ผันแปรตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ด้านหน้าที่การงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชดำริ สถานที่เติบโตในวัยเด็ก และการบวช

ชุตินา บริสุทธิ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชน และเปรียบเทียบการนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน

371 คน ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพอประมาณ ในเรื่องการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิตมีความเอื้อเพื่อพ่อแม่และไม่เอาเปรียบผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีเหตุผล ในเรื่องการจัดตั้งของเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยคำนึงประโยชน์ใช้สอยก่อนเสมอ อยู่ในระดับมาก และด้านระบบภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต เรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัวมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีเพศและสถานภาพสมรส ต่างกันมีการนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน

จตุพล ยะจอม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปายและเพื่อศึกษาระดับการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชน ทั้ง 5 ชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 300 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ และอัตราส่วนร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและบรรยายสรุป ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจด้านความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง
2. ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในส่วนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน และการประหยัดคอตอม ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ

3. การดำเนินการของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยการรวมกลุ่มต่าง ๆ โดยการรวมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อกิจกรรมร่วมกัน เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และประเด็นที่ชุมชนมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อยู่ในระดับมาก

เอื้องทิพย์ เกตุกราย (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ แหล่งความรู้ และระดับความรู้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลคลองพระอุดมที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนในตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รวมทั้งการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา อายุ อาชีพ แหล่งความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ยกเว้นด้านรายได้ และการมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ความพอประมาณ และความมีเหตุผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการประยุกต์ใช้เงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก และเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

พงษ์พัฒน์ หมวกหล้า (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่ต๋อน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ต๋อน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. จำนวน 125 คน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 74 มีความรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.08 ได้นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้หลัก ค่าใช้จ่าย เงินออม หนี้สิน และทรัพย์สิน

ที่แตกต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกันในทุกด้าน สำหรับระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

มานิตย์ สงวนรัตน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน และเพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อคัดเลือกปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 400 ครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ในด้านพอประมาณ ด้านมีเหตุผล และด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน ได้แก่ ช่องทางการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร การอบรมสัมมนา และรายได้

ณัฐพจน์ ยืนยง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและระดับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ (4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และ 0.92 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การสรุปความและแจกแจงความถี่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณ ส่วนคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย

2. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($r=0.703$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ข้าราชการครูมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ควรคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายก่อนการตัดสินใจดำเนินการใช้จ่ายทุกครั้ง ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ ควรใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แก่ ควรมีวินัยในการใช้จ่ายเงินและรู้จักเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ด้านเงื่อนไขความรู้ ได้แก่ ควรพัฒนาตนเองและศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่ ควรใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน

4. ข้าราชการครูมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านร่างกาย ได้แก่ ควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ ด้านจิตใจ ได้แก่ ควรทำจิตใจให้เบิกบาน มองโลกในแง่ดีและคิดว่าชีวิตของตนมีความหมายและมีคุณค่า ด้านสังคม ได้แก่ ควรไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งทุกครั้ง และด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ไม่ควรก่อหนี้สินหรือกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายโดยไม่มี ความจำเป็น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3,348 ครัวเรือน 8,345 คน
2. กลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรของ Yamane (1967 อ้างถึงใน สุทฤษฎี ศรีไสย์, 2551) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และให้มีความคลาดเคลื่อนที่ 5% จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน โดยสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{8,345}{1 + 8,345 (0.05)^2} \\ &= 382 \end{aligned}$$

ขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 382 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์ จึงได้ทำการสำรวจแบบสอบถามเพิ่มอีก 18 ชุด รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด

ขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 6 หมู่บ้าน
2. วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยแจกแจงตามขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนขนาดตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ใช้ในการวิจัย

หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านไชยราช	1,439	69
หมู่ที่ 2 บ้านคอกอ้ายเผือก	1,929	93
หมู่ที่ 3 บ้านบางเจริญ	1,946	93
หมู่ที่ 4 บ้านทองอินทร์	1,126	54
หมู่ที่ 5 บ้านหนองหิน	1,322	63
หมู่ที่ 6 บ้านหมากผู้	583	28
รวมประชากรทั้งหมด	8,345	400

3. วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience) ซึ่งเป็น Non-probability โดยใช้แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จึงออกเก็บข้อมูลตามหมู่บ้าน จำนวน 6 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิด โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด มาตรฐานนามบัญญัติ (Nominal scale) และเรียงลำดับ (Ordinal scale)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามรูปแบบของแบบ Likert's Scale มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ระดับ 5	ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	มีการประยุกต์ใช้มากที่สุด
ระดับ 4	ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	มีการประยุกต์ใช้มาก
ระดับ 3	ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	มีการประยุกต์ใช้ปานกลาง
ระดับ 2	ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	มีการประยุกต์ใช้น้อย
ระดับ 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50	มีการประยุกต์ใช้น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามรูปแบบของแบบ Likert's Scale มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ระดับ 5	ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	การดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	การดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	การดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	การดำเนินชีวิตอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50	การดำเนินชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มประชากรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ร่างได้ ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Object Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำนำมาดำเนินการทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
5. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability analysis)
6. ปรับปรุงรูปแบบสอบถามอีกครั้ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพ
7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1.1 ดร. ศรีธยา เลิศพุทธรักษ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 นายตรีวิทย์ วินิชลำภาทิพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ 42 สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.3 นายศุภรัชต์ อินทรารุช ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ 32 สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-object congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

IOC หมายถึง ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 ข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาจะมีค่า IOC เข้าใกล้ 1.00 ถ้าข้อใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรจะปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทุกคน

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

- ค่าคะแนน 1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 -1 หมายถึง ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลจากการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Try-out) จำนวน 30 ชุดกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่องานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการหาความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach ใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ที่ 0.7 (Nunnally, 1978 อ้างถึงใน สมศักดิ์ อินทะชัย, 2554, หน้า 35) เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นรวม 0.834 โดยแยกเป็นรายด้านดังนี้

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.746
1. ความพอประมาณ	0.796
2. ความมีเหตุผล	0.848
3. ความมีภูมิคุ้มกัน	0.719
4. ความรู้	0.744
5. คุณธรรม	0.847
ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.772
1. ด้านร่างกาย	0.770
2. ด้านจิตใจ	0.840
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	0.772
4. ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม	0.776

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยมีผู้วิจัยและทีมเก็บแบบสอบถามที่ถูกคัดเลือกในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมต่าง ๆ ให้แก่ทีมเก็บแบบสอบถาม เช่น เทคนิคในการสัมภาษณ์และกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนที่จะเริ่มมีการเก็บข้อมูลจริง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถาม ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 ชุด
2. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
3. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัส เพื่อประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่องานวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่องานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา

1. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม โดยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม โดยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอนุมานที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ Independent sample t-test และ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้วิธี Least significant difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณสองตัวแปร โดยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation)

โดยมีเกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร คือ

1. ค่า r เป็น ลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม คือ ถ้า X เพิ่มขึ้น Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
2. ค่า r เป็น บวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่มขึ้น Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลด
3. ค่า r เข้าใกล้ 1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก
4. ค่า r เข้าใกล้ -1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก
5. ค่า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์

การพิจารณาว่าตัวแปรนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด พิจารณาได้จากการวัดระดับด้วยค่า Pearson correlation (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ค่า r)	ระดับความสัมพันธ์
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์
0.01-0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.31-0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.91-1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติในการวิเคราะห์ไว้ที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง “การสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ชุด มาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเสนอผลการทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในบทนี้มีความหมายดังต่อไปนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง	จำนวนของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
t	หมายถึง	ค่าสถิติ t ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
F	หมายถึง	ค่าสถิติ F ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
p-value	หมายถึง	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกล้นัยสำคัญทางสถิติ
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
Sig.	หมายถึง	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกล้นัยสำคัญทางสถิติ
H_0	หมายถึง	สมมติฐานหลัก (Null hypothesis)
H_1	หมายถึง	สมมติฐานรอง (Alternative hypothesis)
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ
ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำแนกตามช่องทางในการรับรู้
ข้อมูลข่าวสาร

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
เพศ			
ชาย	177	44.3	2
หญิง	223	55.8	1
รวม	400	100.0	
อายุ			
ไม่เกิน 30 ปี	76	19.0	4
31-40 ปี	107	26.8	2
41-50 ปี	113	28.3	1
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	104	26.0	3
รวม	400	100.0	
สถานภาพ			
โสด	84	21.0	2
สมรส	284	71.0	1
หม้าย/ หย่าร้าง	32	8.0	3
รวม	400	100.0	
ระดับการศึกษา			
ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	250	62.5	1
อนุปริญญา/ ปวส.	72	18.0	2
ปริญญาตรี	72	18.0	2
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.5	4
รวม	400	100.0	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
อาชีพ			
รับราชการ	21	5.3	5
รัฐวิสาหกิจ	13	3.3	6
พนักงานบริษัทเอกชน	37	9.3	4
ธุรกิจส่วนตัว	51	12.8	3
เกษตรกร	192	48.0	1
นักเรียน/ นักศึกษา	3	0.8	8
รับจ้างทั่วไป	79	19.8	2
อื่น ๆ	4	1.0	7
รวม	400	100.0	
รายได้ต่อเดือน			
ไม่เกิน 10,000 บาท	89	22.3	3
10,001-20,000 บาท	163	40.8	1
20,001-30,000 บาท	93	23.3	2
ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป	55	13.8	4
รวม	400	100.0	
ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร			
สื่อบุคคล	0	0	
สื่อสิ่งพิมพ์	0	0	0
สื่อสมัยใหม่	150	37.5	1
สื่อบุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์	0	0	0
สื่อบุคคล และสื่อสมัยใหม่	128	32.0	2
สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่	69	17.3	3
สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่	53	13.3	4
รวม	400	100.0	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			
น้อย	24	6.0	3
ปานกลาง	307	76.8	1
มาก	69	17.3	2
รวม	400	100.0	

จากตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และเพศชาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3

ด้านอายุ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมาคือสถานภาพโสด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญา/ ปวส. และระดับปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 รับราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 รัฐวิสาหกิจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 อื่น ๆ คือไม่ได้ทำงานหรือเกษียณอายุ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และนักเรียน/ นักศึกษา

จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 และมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ

ด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผ่าน 3 ช่องทาง ได้แก่ สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ เอกชน และปราชญ์ชาวบ้าน/ ผู้นำท้องถิ่น) สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/ วารสาร) และสื่อสมัยใหม่ (วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต) พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสมัยใหม่ (วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต) จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ เอกชน และปราชญ์ชาวบ้าน/ ผู้นำท้องถิ่น) และสื่อสมัยใหม่ (วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต) จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และผ่านช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/ วารสาร) และสื่อสมัยใหม่ (วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต) จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 อันดับสุดท้าย ผ่านช่องทาง สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ เอกชน และปราชญ์ชาวบ้าน/ ผู้นำท้องถิ่น) สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/ วารสาร) และสื่อสมัยใหม่ (วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

ด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมาคือ ระดับมาก จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และระดับน้อย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการดำรงชีวิต ในภาพรวม

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ด้านความพอประมาณ	3.76	0.46	มาก	5
ด้านความมีเหตุผล	3.87	0.52	มาก	2
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน	3.86	0.53	มาก	3
ด้านความรู้	3.78	0.52	มาก	4
ด้านคุณธรรม	4.14	0.49	มาก	1
รวม	3.88	0.39	มาก	

จากตารางที่ 4-2 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม
($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.49$) ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.52$) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{X} =$
 3.86 , $SD = 0.53$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.52$) และด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.76$, $SD =$
 0.46) อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ด้านหลักการในความพอประมาณ

ความพอประมาณ	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
มีการประมาณการใช้จ่ายในการดำรงชีวิต	3.53	0.65	มาก	5
มีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน	3.53	0.66	มาก	4
ดำรงชีวิตตามฐานะความเป็นอยู่ของตน	3.80	0.59	มาก	3
เลือกใช้สินค้าที่มีราคาเหมาะสม	3.97	0.55	มาก	2
ไม่ยึดถือวัตถุนิยมใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น	3.98	0.68	มาก	1
รวม	3.76	0.46	มาก	

จากตารางที่ 4-3 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.46$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 ไม่ยึดถือวัตถุนิยมใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.68$) อันดับ 2 เลือกใช้สินค้าที่มีราคาเหมาะสม ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.55$) อันดับ 3 ดำรงชีวิตตามฐานะความเป็นอยู่ของตน ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.59$) อันดับ 4 มีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.66$) และอันดับสุดท้าย มีการประมาณการใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.65$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ด้านหลักการในความมีเหตุผล

ด้านความมีเหตุผล	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ	3.87	0.56	มาก	3
มีการตัดสินใจวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล	3.85	0.60	มาก	4
ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า เท่าที่จำเป็น เพื่อลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นลง	4.02	0.65	มาก	1
คิดและทบทวนอย่างรอบคอบก่อนลงมือกระทำการต่าง ๆ เสมอ	3.90	0.65	มาก	2
มีการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน	3.77	0.72	มาก	5
รวม	3.87	0.52	มาก	

จากตารางที่ 4-4 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอันดับ 1 การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า เท่าที่จำเป็น เพื่อลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นลง ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.65$) อันดับ 2 คิดและทบทวนอย่างรอบคอบก่อนลงมือกระทำการต่าง ๆ เสมอ ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.65$) อันดับ 3 ใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.56$) อันดับ 4 มีการตัดสินใจวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.60$) และอันดับสุดท้าย มีการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.72$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ด้านหลักการในควมมีภูมิคุ้มกัน

ด้านควมมีภูมิคุ้มกัน	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
มีความพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตน	4.06	0.63	มาก	2
มีการบริหารจัดการด้านการเงินของตนเองอย่างรอบคอบและมีขั้นตอน	3.93	0.64	มาก	3
สร้างวินัยในการเก็บออมเงินไว้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น	3.81	0.73	มาก	4
มีการเอาใจใส่ ดูแล บุคคลในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว	4.38	0.60	มาก	1
ทำบัญชีรายรับ รายจ่าย หรือวางแผนการใช้จ่าย	3.46	0.88	ปานกลาง	6
ออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง	3.54	0.97	มาก	5
รวม	3.86	0.53	มาก	

จากตารางที่ 4-5 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตด้านควมมีภูมิคุ้มกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 มีการเอาใจใส่ ดูแล บุคคลในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.60$) อันดับ 2 มีความพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตน ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.63$) อันดับ 3 มีการบริหารจัดการด้านการเงินของตนเองอย่างรอบคอบและมีขั้นตอน ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.64$) อันดับ 4 สร้างวินัยในการเก็บออมเงินไว้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.73$) และอันดับ 5 ออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.97$) อยู่ในระดับมาก ในขณะที่อันดับสุดท้าย การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย หรือวางแผนการใช้จ่าย ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.88$) อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ด้านเงื่อนไขในความรู้

ด้านความรู้	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ อยู่เสมอ	3.62	0.64	มาก	4
ติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น	3.83	0.70	มาก	2
จะทำสิ่งใด ๆ ต้องมีการศึกษาหาข้อมูล ก่อนเสมอ	3.77	0.64	มาก	3
มีความระมัดระวังรอบคอบในการดำรงชีวิต หรือการปฏิบัติงาน	3.94	0.63	มาก	1
รวม	3.78	0.52	มาก	

จากตารางที่ 4-6 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตด้านความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอันดับ 1 มีความระมัดระวังรอบคอบในการดำรงชีวิตหรือการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.63$) อันดับ 2 มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.70$) อันดับ 3 จะทำสิ่งใด ๆ ต้องมีการศึกษาหาข้อมูลก่อนเสมอ ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.64$) และอันดับสุดท้าย มีการศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.64$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ด้านเงื่อนไขในคุณธรรม

ด้านคุณธรรม	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ดำรงชีวิตของตนอยู่ภายใต้หลักคุณธรรม	4.11	0.62	มาก	4
มีความอดทนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	4.21	0.56	มาก	1
มีความเมตตาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสว่า	4.07	0.59	มาก	5
ใช้สติในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบคอบ	4.14	0.59	มาก	3
มีความกระตือรือร้นต่อการทำงานเพื่อตนเองและส่วนรวม	4.19	0.65	มาก	2
รวม	4.14	0.49	มาก	

จากตารางที่ 4-7 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตด้านคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับ 1 มีความอดทนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.56$) อันดับ 2 มีความกระตือรือร้นต่อการทำงานเพื่อตนเองและส่วนรวม ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.65$) อันดับ 3 ใช้สติในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.59$) อันดับ 4 ดำรงชีวิตของตนอยู่ภายใต้หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.62$) และอันดับสุดท้าย มีความเมตตาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสว่า ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.59$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในภาพรวม

ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ด้านร่างกาย	3.87	0.63	มาก	4
ด้านจิตใจ	4.10	0.49	มาก	1
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.99	0.50	มาก	3
ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม	4.04	0.54	มาก	2
รวม	4.00	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.44$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับ 1 ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.49$) อันดับ 2 ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.54$) อันดับ 3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.50$) และอันดับสุดท้าย ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.63$) อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านร่างกาย

ด้านร่างกาย	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
สร้างภูมิคุ้มกัน โดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อมีสุขภาพแข็งแรง	3.56	0.87	มาก	4
สร้างภูมิคุ้มกัน โดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขอนามัยและปลอดภัย	3.93	0.72	มาก	3
สร้างภูมิคุ้มกัน โดยการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ	3.94	0.80	มาก	2

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ด้านร่างกาย	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
มีสุขภาพ กำลังความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตประจำวันและปฏิบัติงานของตนเองได้	4.08	0.61	มาก	1
รวม	3.87	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับ 1 มีสุขภาพ กำลังความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตประจำวันและปฏิบัติงานของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.61$) อันดับ 2 มีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.80$) อันดับ 3 มีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขอนามัย และปลอดภัย ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.72$) และอันดับสุดท้าย มีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อมีสุขภาพแข็งแรง ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.87$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านจิตใจ

ด้านจิตใจ	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้อารมณ์หรือความรุนแรง	3.98	0.61	มาก	4
ยึดหลักคุณธรรมในการให้อภัย	3.98	0.59	มาก	5
เมื่อมีผู้กระทำผิดต่อตัวท่าน รู้สึกว่าชีวิตของตนมีความหมายและมีคุณค่า	4.27	0.60	มาก	1
มีความพอประมาณ โดยการระงับยับยั้งใจ	4.07	0.73	มาก	3
เมื่ออยากได้สิ่งของที่ถูกต้อง แต่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นต้องใช้				

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

ด้านจิตใจ	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
พอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรูหรา	4.24	0.63	มาก	2
รวม	4.10	0.49	มาก	

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับ 1 รู้สึกว่าชีวิตของตนมีความหมายและมีคุณค่า ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.60$) อันดับ 2 พอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรูหรา ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.63$) อันดับ 3 มีความพอประมาณ โดยการระงับยับยั้งใจ เมื่ออยากได้สิ่งของที่ถูกต้อง แต่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นต้องใช้ ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.73$) อันดับ 4 ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้อารมณ์หรือความรุนแรง ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.61$) และอันดับสุดท้าย ยึดหลักคุณธรรมในการให้อภัยเมื่อมีผู้กระทำผิดต่อตัวท่าน ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.59$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ยึดหลักคุณธรรมโดยมีความเมตตาและช่วยเหลือผู้อื่น	3.97	0.59	มาก	3
สามารถสร้างสัมพันธภาพหรือมิตรภาพกับผู้อื่นได้ดี	4.01	0.58	มาก	2
มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน	4.13	0.59	มาก	1
เคยเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.89	0.68	มาก	4
รวม	3.99	0.50	มาก	

จากตารางที่ 4-11 พบว่า ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับ 1 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.59$) อันดับ 2 สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพหรือมิตรภาพกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.58$) อันดับ 3 ยึดหลักคุณธรรมโดยมีความเมตตาและช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.59$) และอันดับสุดท้าย เคยเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ($\bar{X} = 3.89$, $SD = 0.68$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม

ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
มีความรู้สึกปลอดภัยและมีความมั่นคงในชีวิต	3.99	0.61	มาก	4
มีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพและการปฏิบัติงาน	4.03	0.58	มาก	3
รู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่พักอาศัยของตน	4.11	0.73	มาก	1
พึงพอใจในการเดินทาง มีการคมนาคมที่สะดวก	4.04	0.69	มาก	2
รวม	4.01	0.54	มาก	

จากตารางที่ 4-12 พบว่า ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.69$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับ 1 รู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่พักอาศัยของตน ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.73$) อันดับ 2 พึงพอใจในการเดินทาง มีการคมนาคมที่สะดวก ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.69$) อันดับ 3 มีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.58$) และอันดับสุดท้าย มีความรู้สึกปลอดภัยและมีความมั่นคงในชีวิต ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.61$) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : เพศแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน

H_1 : เพศแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

อายุ	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	t	p-value
ชาย	177	3.81	0.43	-3.172	0.002
หญิง	223	3.94	0.36		

p-value < .05

จากตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.002 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า เพศแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน โดยที่เพศชายมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตน้อยกว่าเพศหญิง

สมมติฐานที่ 1.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุกับการ
ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : อายุแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
ไม่แตกต่างกัน

H_1 : อายุแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในการดำรงชีวิต

อายุ	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
ไม่เกิน 30 ปี	76	3.82	0.45	7.383	0.000
31-40 ปี	107	3.77	0.39		
41-50 ปี	113	3.93	0.34		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	104	3.99	0.37		
รวม	400	3.88	0.98		

p-value < .05

จากตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธี
วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1)
หมายความว่า อายุแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต
แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน Multiple comparison โดยใช้การทดสอบแบบ
Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีอายุแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ระดับอายุ	ไม่เกิน 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป
ไม่เกิน 30 ปี	-			
p-value				
31-40 ปี	0.05	-		
p-value	(0.387)			
41-50 ปี	-0.11*	-0.16*	-	
p-value	(0.042)	(0.001)		
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	-0.17*	-0.22*	0.05	-
p-value	(0.003)	(0.000)	(0.271)	

*p-value < .05

จากตารางที่ 4-15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างอายุกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลจากการวิเคราะห์รายคู่พบว่า มีคู่ต่างอยู่ 4 คู่ ได้แก่

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับอายุไม่เกิน 30 ปี และ 41-50 ปี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.042 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับอายุไม่เกิน 30 ปี มีน้อยกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ 41-50 ปี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.11

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับอายุไม่เกิน 30 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับอายุไม่เกิน 30 ปี มีน้อยกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.17

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับอายุ 31-40 ปี มีน้อยกว่าประชาชนที่มีระดับอายุ 41-50 ปี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.16

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับอายุ 31-40 ปี และมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมิต่ำน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับอายุ 31-40 ปี มีน้อยกว่าประชาชนที่มีระดับอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.22

สมมติฐานที่ 1.3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : สถานภาพแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

H_1 : สถานภาพแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

สถานภาพ	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
โสด	84	3.88	0.40	2.283	0.103
สมรส	284	3.90	0.40		
หม้าย/ หย่าร้าง	32	3.74	0.31		
รวม	400	3.88	0.39		

p-value > .05

จากตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.103 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า สถานภาพแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา
กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษากับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ระดับการศึกษา	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
ไม่เกินมัธยมศึกษาตอน ปลาย/ ปวส.	250	3.83	0.37	13.014	0.000
อนุปริญญา/ ปวส.	72	3.89	0.45		
ปริญญาตรี	72	4.10	0.32		
สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.40	0.38		
รวม	400	3.88	0.39		

p-value < .05

จากตารางที่ 4-17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธี
วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1)
หมายความว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ
ดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน Multiple comparison โดยใช้การทดสอบแบบ
Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ระดับการศึกษา	ไม่เกินมัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวส.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ไม่เกินมัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวส.	-			
p-value				
อนุปริญญา/ ปวส.	-0.06	-		
p-value	(0.208)			
ปริญญาตรี	-0.27*	-0.21*	-	
p-value	(0.000)	(0.001)		
สูงกว่าปริญญาตรี	0.43*	0.49*	0.70*	-
p-value	(0.007)	(0.002)	(0.000)	

*p-value < .05

จากตารางที่ 4-18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลจากการวิเคราะห์รายคู่พบว่า มีคู่ต่างอยู่ 5 คู่ ได้แก่

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส. และระดับปริญญาตรี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส. มีน้อยกว่าระดับปริญญาตรี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.27

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส. และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.007 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส. มีมากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.43

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. และระดับปริญญาตรี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. มีน้อยกว่าระดับปริญญาตรี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.21

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.002 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. มีมากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.49

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีมากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.70

สมมติฐานที่ 1.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : อาชีพแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

H_1 : อาชีพแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

อาชีพ	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
รับราชการ	21	4.28	0.33	7.493	0.000
รัฐวิสาหกิจ	13	3.84	0.19		
พนักงานบริษัทเอกชน	37	3.93	0.50		
ธุรกิจส่วนตัว	51	4.00	0.35		
เกษตรกร	195	3.87	0.39		
นักเรียน/ นักศึกษา	3	3.19	0.00		
รับจ้างทั่วไป	79	3.73	0.31		
อื่น ๆ	4	3.93	0.22		
รวม	400	3.88	0.39		

p-value < .05

จากตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า อาชีพแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน Multiple comparison โดยใช้การทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีอาชีพแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

อาชีพ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. รับราชการ	-							
p-value								
2. รัฐวิสาหกิจ	0.43*	-						
p-value	(0.001)							
3. พนักงานบริษัทเอกชน	0.34*	-0.88	-					
p-value	(0.001)	(0.469)						
4. ธุรกิจส่วนตัว	0.28*	-0.15	-0.66	-				
p-value	(0.004)	(0.188)	(0.415)					
5. เกษตรกร	0.40*	-0.27	0.06	0.12*	-			
p-value	(0.000)	(0.797)	(0.374)	(0.034)				
6. นักเรียน/นักศึกษา	1.09*	0.65*	0.74*	0.81*	0.68*	-		
p-value	(0.000)	(0.007)	(0.001)	(0.000)	(0.002)			
7. รับจ้างทั่วไป	0.55*	0.11	0.20*	0.27*	0.14*	-0.54*	-	
p-value	(0.000)	(0.308)	(0.007)	(0.000)	(0.005)	(0.015)		
8. อื่น ๆ	0.35	-0.87	0.00	0.067	-0.59	-0.74*	-0.20	-
p-value	(0.09)	(0.687)	(0.996)	(0.730)	(0.756)	(0.010)	(0.296)	

*p-value < .05

จากตารางที่ 4-20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลจากการวิเคราะห์รายคู่พบว่า มีคู่ต่างอยู่ 16 คู่ ได้แก่

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ และรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร นักเรียน/นักศึกษา รับจ้างทั่วไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.001, 0.001, 0.004, 0.000, 0.000, 0.000 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีอาชีพรับราชการมี

มากกว่าอาชีพรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม นักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.43, 0.34, 0.28, 0.40, 1.09, 0.55 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มระหว่างประชาชนที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/ นักศึกษา พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.007 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจมีมากกว่านักเรียน/ นักศึกษา โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.65

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มระหว่างประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและนักเรียน/ นักศึกษา รับจ้างทั่วไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.001 และ 0.007 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีมากกว่านักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.74 และ 0.20 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มระหว่างประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และเกษตรกรรม นักเรียน/ นักศึกษา รับจ้างทั่วไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.034, 0.000, 0.000 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีมากกว่าอาชีพเกษตรกรรม นักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.12, 0.81, 0.27 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มระหว่างประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม และนักเรียน/ นักศึกษา รับจ้างทั่วไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.002 และ 0.005 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีมากกว่า นักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.68 และ 0.14 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มระหว่างประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไปอื่น ๆ พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.015 และ 0.001 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา มีน้อยกว่าอาชีพรับจ้างทั่วไปและอื่น ๆ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.54 และ 0.74 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1.6 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือนกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-21 การเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ต่อเดือนกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

รายได้ต่อเดือน	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
ไม่เกิน 10,000 บาท	89	3.70	0.44	10.159	0.000
10,001-20,000 บาท	163	3.89	0.29		
20,001-30,000 บาท	93	3.96	0.44		
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	55	4.02	0.39		
รวม	400	3.88	0.39		

p-value < .05

จากตารางที่ 4-21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า รายได้แตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน Multiple comparison โดยใช้การทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

รายได้	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001- 20,000 บาท	20,001- 30,000 บาท	ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป
ไม่เกิน 10,000 บาท	-			
p-value				
10,001-20,000 บาท	-0.19*	-		
p-value	(0.000)			
20,001-30,000 บาท	-0.25*	-0.06	-	
p-value	(0.000)	(0.192)		
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	-0.32*	-0.12*	-0.06	-
p-value	(0.000)	(0.033)	(0.335)	

*p-value < .05

จากตารางที่ 4-22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างรายได้กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลจากการวิเคราะห์รายคู่พบว่า มีคู่ต่างอยู่ 4 คู่ ได้แก่

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท 20,001-30,000 บาท ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.000, 0.000, 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีน้อยกว่า รายได้ 10,001-20,000 บาท 20,001-30,000 บาท และตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.19, 0.25 และ 0.32 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.033 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีรายได้รายได้ 10,001-20,000 บาท มีน้อยกว่า รายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.12

สมมติฐานที่ 1.7 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

H_1 : รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-23 การเปรียบเทียบความแตกต่างของช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
สื่อสมัยใหม่	150	3.85	0.40	1.389	0.246
สื่อบุคคล และสื่อสมัยใหม่	128	3.87	0.39		
สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่	69	3.91	0.36		
สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่	53	3.97	0.42		
รวม	400	3.88	0.39		

p-value > .05

จากตารางที่ 4-23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.246 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.8 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

H_0 : ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-24 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ความรู้เกี่ยวกับปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต				
	n	\bar{X}	SD	F	p-value
น้อย	24	3.48	0.31	37.633	0.000
ปานกลาง	307	3.85	0.35		
มาก	69	4.17	0.41		
รวม	400				

p-value < .05

จากตารางที่ 4-24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ F-test ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน Multiple comparison โดยใช้การทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
แตกต่างกันกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	น้อย	ปานกลาง	มาก
น้อย	-		
p-value			
ปานกลาง	-0.36*	-	
p-value	(0.000)		
มาก	-0.69*	-0.32*	-
p-value	(0.000)	(0.000)	

*p-value < .05

จากตารางที่ 4-25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลจากการวิเคราะห์รายคู่ พบว่า มีคู่ต่างอยู่ 3 คู่ ได้แก่

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อย มีความรู้ปานกลาง และมีความรู้มาก พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 และ 0.000 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อย มีน้อยกว่า ประชาชนที่มีความรู้ปานกลาง และมีความรู้มาก โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.36 และ 0.690 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปานกลาง และมีความรู้มาก พบว่า มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตที่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปานกลาง มีน้อยกว่า ประชาชนที่มีความรู้มาก โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.32 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมี

ความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

H_0 : การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

H_1 : การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-26 ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตกับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต		ผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				รวม
		ร่างกาย	จิตใจ	ความสัมพันธ์ ทางสังคม	การดำรงอยู่ใน สิ่งแวดล้อม	
ความพอประมาณ	R	0.261**	0.474**	0.402**	0.369**	0.451**
	Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
ความมีเหตุผล	R	0.504**	0.680**	0.590**	0.567**	0.709**
	Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
ความมีภูมิคุ้มกัน	R	0.633**	0.491**	0.436**	0.442**	0.620**
	Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
ความรู้	R	0.469**	0.567**	0.564**	0.456**	0.626**
	Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
คุณธรรม	R	0.510**	0.629**	0.542**	0.404**	0.632**
	Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
รวม	R	0.616**	0.732**	0.651**	0.576**	0.782**
	Sig.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

** ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 4-26 พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ

0.782 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน (H_1) หมายความว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า

1. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านความพอประมาณ มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.451 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์รายด้านกับด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000, 0.000, 0.000 ตามลำดับ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.474, 0.402 และ 0.369 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่มีความสัมพันธ์กับ ด้านร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.261 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำเท่านั้น

2. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านความมีเหตุผล มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.709 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์รายด้านกับด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000, 0.000, 0.000 และ 0.000 ตามลำดับ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.504, 0.680, 0.590 และ 0.567 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

3. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านความมีภูมิคุ้มกัน มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.620 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์รายด้านกับด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000, 0.000, 0.000 และ 0.000 ตามลำดับ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.633, 0.491, 0.436 และ 0.442 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

4. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านความรู้ มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.626 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์รายด้านกับด้านร่างกาย ด้านจิตใจ

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000, 0.000, 0.000 และ 0.000 ตามลำดับ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.469, 0.567, 0.564 และ 0.456 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

5. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.626 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์รายด้านกับด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000, 0.000, 0.000 และ 0.000 ตามลำดับ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.510, 0.629, 0.542 และ 0.404 ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม สามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ในรายด้านกับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน ด้านความมีเหตุผล มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.000) สูงที่สุด ($r = 0.709$) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม ($r = 0.632$) ด้านความรู้ ($r = 0.626$) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ($r = 0.620$) และด้านความพอประมาณ ($r = 0.451$) ตามลำดับ

เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์เป็นบวก หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมาก จะมีผลต่อการดำรงชีวิตในทิศทางที่ดีมากขึ้น

ส่วนที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4-27 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	ค่านัยสำคัญ
1. ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน		
1.1 เพศ	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.002
1.2 อายุ	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
1.3 สถานภาพ	ปฏิเสธสมมติฐาน H_1	0.103
1.4 ระดับการศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
1.5 อาชีพ	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
1.6 รายได้	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
1.7 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ปฏิเสธสมมติฐาน H_1	0.246
1.8 ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
2. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
2.1 ความพอประมาณ	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
2.2 ความมีเหตุผล	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
2.3 ความมีภูมิคุ้มกัน	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
2.4 ความรู้	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000
2.5 คุณธรรม	ยอมรับสมมติฐาน H_1	0.000

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ สถานภาพและช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ได้แก่ ความพอประมาณ
ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับ
สมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การสำรวจการดำเนินชีวิตโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantity research) ด้วยวิธีการสำรวจ (Survey research method) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 400 คน และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ นำไปวิเคราะห์และประมวลผลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่องานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สำหรับการทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้การพิสูจน์ความแตกต่างแบบ One-way ANOVA โดยใช้สถิติ t-test และการทดสอบความแตกต่าง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Least significant difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณสองตัวแปร โดยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะโดยมีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากช่องทางสื่อสมัยใหม่ เช่น โทรทัศน์ และประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ ไม่ยึดถือวัตถุนิยมใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น รองลงมาคือ การเลือกใช้สินค้าที่มีราคาเหมาะสม และ อันดับสุดท้ายคือมีการประมาณการใช้จ่ายในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า เท่าที่จำเป็น เพื่อลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นลง รองลงมาคือ คิดและทบทวนอย่างรอบคอบก่อนลงมือกระทำการต่าง ๆ เสมอ และอันดับสุดท้ายคือมีการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านความมีภูมิคุ้มกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ มีการเอาใจใส่ ดูแล บุคคลในครอบครัว รองลงมาคือ มีความพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตน อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย หรือวางแผนการใช้จ่าย อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ด้านความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ มีความระมัดระวังรอบคอบในการดำรงชีวิตหรือการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ มีการติดตามข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และอันดับสุดท้ายคือมีการศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ มีความอดทนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น รองลงมาคือ มีความกระตือรือร้นต่อการทำงาน เพื่อตนเองและส่วนรวม และอันดับสุดท้ายคือ มีความเมตตาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจิตใจ ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านร่างกาย อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ มีสุขภาพกำลังความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตประจำวันและปฏิบัติงานของตนเองได้ รองลงมา คือ มีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ และอันดับสุดท้ายคือ มีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อมีสุขภาพแข็งแรง อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ รู้สึกว่าชีวิตของคุณมีความหมายและมีคุณค่า รองลงมาคือ การพอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อหรูหรา และอันดับสุดท้ายคือ ยึดหลักคุณธรรมในการให้อภัยเมื่อมีผู้กระทำผิดต่อตัวท่าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน รองลงมาคือ สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพหรือมิตรภาพกับผู้อื่นได้ดี และอันดับสุดท้ายคือ เคยเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับแรกคือ รู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่พักอาศัยของตน รองลงมาคือ พึงพอใจในการเดินทาง มีการคมนาคมที่สะดวก และอันดับสุดท้ายคือ มีความรู้สึกปลอดภัยและมีความมั่นคงในชีวิต อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ สถานภาพและช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ปรียานุช ธรรมปียา (2557) กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่แนวทางสำหรับเฉพาะบุคคลเท่านั้น แต่เศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้ทั้งกับบุคคล ชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามเหตุผลเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พงษ์พัฒน์ หมวกกล้า (2554) ศึกษาเรื่องความรู้ ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาแม่ต๋อน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน มีระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ เกตุราช (2551) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนต์ฤดี ทองรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาสาขาการพัฒนากฎมีสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า อาชีพ และรายได้ มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของนักศึกษา

สมมติฐานที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์กับผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ สุเมธ ตันติเวชกุล (2554) ที่ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่เน้นการบูรณาการในการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความเป็นไทย คือ ความพอประมาณที่ตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความมีปัญญา มีเหตุผล มีความรอบรู้ รอบคอบ และรู้จัก สามัคคี ซึ่งเกิดจากความรักความเมตตา ความเอื้ออาทรต่อกัน อันเกิดผลในทางสร้างสรรค์ต่อสังคม ดังนั้น จึงควรนำ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลและครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐหรือระดับประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สติปัญญา และวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี นำมาซึ่งประโยชน์สุขสู่ประชาชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพรรณิการ์ มาศยคง (2554) ที่ว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง การดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมของมนุษย์ตามสภาพความจำเป็นพื้นฐานในสังคม โดยตอบสนอง สิ่งที่ต้องการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างเพียงพอ จนก่อให้เกิดความสุขตลอดจนการมี สุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดี และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มานิตย์ สงวนรัตน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ประชาชน อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐพจน์ ยืนยง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไข ความรู้ ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และการปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัด สำนักงานการศึกษา ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้วิจัย (2559) พบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทาน เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนดำเนินไปในทางสายกลาง โดยจะต้องคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ การสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และผลจากการ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้คนอยู่ได้ด้วยพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นการพัฒนา แบบยั่งยืน และส่งผลให้สังคมมีความสุข ร่วมเย็น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยมีความสุข จะเห็นได้ว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เมื่อ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจะส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรืออาจกล่าวได้ว่า มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั่นเอง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราชมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในชุมชน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง
2. จัดทำแผนพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน โดยการเข้าไปให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้ สนับสนุนการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น เช่น ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์ ทำประมง การแปรรูปผลผลิต และการปลูกมะนาว โดยใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้ประชาชนพออยู่ พอกิน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผ่านทางสื่อสมัยใหม่ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรณรงค์ส่งเสริมช่องทางการรับรู้ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อบุคคลและสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งการที่ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหลายช่องทางจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และมีองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น
2. ภาครัฐควรส่งเสริมและเผยแพร่ตัวอย่างที่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตและผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เพื่อที่ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ
3. ศึกษาผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต โดยการนำเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตแบบอื่น ๆ เข้ามาศึกษาให้หลากหลายยิ่งขึ้น ทำให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างครอบคลุม เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ได้ครบองค์ประกอบ

บรรณานุกรม

เกษม วัฒนชัย. (2550). ยูเอ็นนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเผยแพร่ 114 ประเทศทั่วโลก.

เข้าถึงได้จาก [http://www.manager.co.th/Home/View News.aspx](http://www.manager.co.th/Home/View%20News.aspx).

กฤติยา อนุวงศ์. (2554). การประเมินผลสำเร็จของชุมชนที่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานการอยู่อาศัย

ในชุมชนของการเคหะแห่งชาติ: กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง อาคาร
แฟลตเช่า. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา
สังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จตุพล ยะจอม. (2552). การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาล

ตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จักรพงษ์ เกษเอ็น. (2554). คุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติ

ในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี โครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง อาคารแฟลตเช่า.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม,
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จ่านอง พรายแย้มแจ. (2535). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม

(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2550). ตามรอยพระยุคลบาทด้วย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”.

เข้าถึงได้จาก <http://www.Komchadluek.net>.

ชุติมา บริสุทธี. (2553). การนำหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง อำเภอนาทอง จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ปกรณ์ศิลป์

พรินต์ติ้ง.

ณัฐพจน์ ยืนยง. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ

คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, คณะพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- นิสารัตน์ ศิลปเดช. (2540). ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ: พิษณุการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปริดาปริสุทท์. (2535). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญมา พงษ์โหมด. (2553). *การพัฒนาคุณภาพชีวิต*. ฉะเชิงเทรา: คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ประจักษ์ สุกประเสริฐ. (2531). *การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2*. รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2550). *ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมอนามัยของโสมณีในการป้องกัน
โรคเอดส์ กรณีศึกษาที่บ้านด่านนอก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปริญญ ชรรมปียา. (2557). *วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พงษ์พัฒน์ หมวกหล้า. (2554). *ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
สาขาแม่ต๋อน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,
แขนงวิชาสหกรณ์, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มนต์ฤดี ทองรัตน์. (2552). *ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการดำรงชีวิตของนักศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคม
อย่างยั่งยืน, สำนักงานบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มานิตย์ สงวนรัตน์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนิน
ชีวิตของประชาชน อำเภอมะยงค์ จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

วิสัย อ่างเฮ้า. (2551). *คุณภาพชีวิตของนิสิตที่อยู่หอพักในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต, คณะแพทยศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย รอดทัศนาศ. (2550). *ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม,
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุทธนู ศรีไสย. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จิราภา.

สมพร เฟื่องจันทร์. (2547). *แนวคิดและหลักการจัดการในองค์การสาธารณะ*, กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ อินทะชัย. (2554). *การมีส่วนร่วมการจัดการลุ่มแม่น้ำท่าช้างของเกษตรกร ตำบลหนอง
ควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2552).
เศรษฐกิจพอเพียง: แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้ที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เอเชีย แปซิฟิก ออฟเซ็ท.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2555).
เศรษฐกิจพอเพียง: ปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: เอเชีย
แปซิฟิก ออฟเซ็ท.

สุพรรณิการ์ มาศยง. (2554). *คุณภาพชีวิตใน โรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต
กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถิติประยุกต์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะสถิติประยุกต์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *ใต้เบื้องพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2550). *การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจ*.
(รายการโทรทัศน์). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล และวนิดา พุ่มไพศาล. (2540). *เปรียบเทียบแบบวัด
คุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด*. รายงานการวิจัย.
กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต

องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช. (2558). *ข้อมูลพื้นฐาน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.chairach.go.th>.
องค์การอนามัยโลก (World Health Organization). (1997). *WHOQOL: Measuring Quality of Life*.

Available, from http://www.who.int/mental_health/media/68.pdf.

อนันต์ ศรี โสภากา. (2522). *ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอื้องทิพย์ เกตุกราย. (2551). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของ
ประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการและประเมินโครงการ,
คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

Yamane, T. (1967). *Elementary Sampling Theory*. USA: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมืองานนิพนธ์

1. ดร. ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นายตรีวิทย์ วินิชสำเภาทิพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ 42 สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. นายสุภรชิต อินทรารุช ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ 32 สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม					
กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด					
1. เพศ					
ชาย	1	1	1	1	ผ่าน
หญิง	1	1	1	1	ผ่าน
2. อายุ					
ไม่เกิน 30 ปี	1	1	1	1	ผ่าน
31-40 ปี	1	1	1	1	ผ่าน
41-50 ปี	1	1	1	1	ผ่าน
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	1	1	1	1	ผ่าน
3. สถานภาพ					
โสด	1	1	1	1	ผ่าน
สมรส	1	1	1	1	ผ่าน
หม้าย/ หย่าร้าง	1	1	1	1	ผ่าน
4. ระดับการศึกษา					
ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	1	1	1	1	ผ่าน
อนุปริญญา/ ปวส.	1	1	1	1	ผ่าน
ปริญญาตรี	1	1	1	1	ผ่าน
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1	1	1	ผ่าน

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
	ผู้ทรงคุณวุฒิ				
5. อาชีพ					
รับราชการ	1	1	1	1	ผ่าน
รัฐวิสาหกิจ	1	1	1	1	ผ่าน
พนักงานบริษัทเอกชน	1	1	1	1	ผ่าน
ธุรกิจส่วนตัว	1	1	1	1	ผ่าน
เกษตรกร	1	1	1	1	ผ่าน
นักเรียน/นักศึกษา	1	1	1	1	ผ่าน
รับจ้างทั่วไป	1	1	1	1	ผ่าน
อื่น ๆ	1	1	1	1	ผ่าน
6. รายได้ต่อเดือน					
ไม่เกิน 10,000 บาท	1	1	1	1	ผ่าน
10,001 – 20,000 บาท	1	1	1	1	ผ่าน
20,001 – 30,000 บาท	1	1	1	1	ผ่าน
ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป	1	1	1	1	ผ่าน
7. ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจากแหล่งใด					
หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/ วารสาร	1	1	1	1	ผ่าน
วิทยุ	1	1	1	1	ผ่าน
โทรทัศน์	1	1	1	1	ผ่าน
เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ เอกชน	1	1	1	1	ผ่าน
อินเทอร์เน็ต	1	1	1	1	ผ่าน
ปราชญ์ชาวบ้าน/ ผู้นำท้องถิ่น	1	1	1	1	ผ่าน
8. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
น้อย	1	1	1	1	ผ่าน
ปานกลาง	1	1	1	1	ผ่าน
มาก	1	1	1	1	ผ่าน

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปลผล
ส่วนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต					
ด้านความพอประมาณ					
1. ท่านมีการประมาณการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของตน	1	1	1	1	ผ่าน
2. ท่านมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายและการดำรงชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	ผ่าน
3. ท่านดำรงชีวิตตามฐานะความเป็นอยู่ของตน	1	1	1	1	ผ่าน
4. เลือกใช้สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่มีราคาเหมาะสม	1	1	1	1	ผ่าน
5. ท่านไม่ยึดถือวัตถุนิยมและใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	1	1	1	1	ผ่าน
ด้านความมีเหตุผล					
6. ท่านใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ	1	1	1	1	ผ่าน
7. ท่านมีการตัดสินใจและวางแผนด้านการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล	1	1	1	1	ผ่าน
8. ท่านใช้ทรัพยากรและสิ่งของอย่างประหยัดคุ้มค่าเท่าที่จำเป็นอย่างมีเหตุผล	1	1	1	1	ผ่าน
9. ท่านคิดและทบทวนอย่างรอบคอบก่อนลงมือกระทำการต่าง ๆ เสมอ	1	1	1	1	ผ่าน
10. ท่านมีการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน	1	1	1	1	ผ่าน

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปลผล
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน					
11. ท่านมีความพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถ ของตน	1	1	1	1	ผ่าน
12. ท่านมีการบริหารจัดการด้านการเงินของ ตนเองอย่างรอบคอบและมีขั้นตอน	1	1	1	1	ผ่าน
13. ท่านได้สร้างวินัยในการเก็บออมเงินไว้ใช้ จ่ายเมื่อจำเป็น	1	1	1	1	ผ่าน
14. ท่านมีการเอาใจใส่ ดูแล บุคคลในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายใน ครอบครัว	1	1	1	1	ผ่าน
15. จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายหรือวางแผนการ ใช้จ่าย	1	1	1	1	ผ่าน
16. ท่านออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อให้มี สุขภาพแข็งแรง	1	1	1	1	ผ่าน
ด้านความรู้					
17. ท่านศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ อยู่เสมอ	1	1	1	1	ผ่าน
18. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	1	1	1	1	ผ่าน
19. ท่านจะทำสิ่งใด ๆ ต้องมีการศึกษาหาข้อมูล ก่อนเสมอ	1	1	1	1	ผ่าน
20. ท่านมีความระมัดระวังรอบคอบในการ ดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	ผ่าน

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปลผล
ด้านคุณธรรม					
21. ท่านดำรงชีวิตของตนอยู่ภายใต้หลัก คุณธรรม	1	1	1	1	ผ่าน
22. ท่านมีความอดทนและความซื่อสัตย์ต่อ ตนเองและผู้อื่น	1	1	1	1	ผ่าน
23. ท่านมีความเมตตาและชอบช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาสกว่า	1	1	1	1	ผ่าน
24. ท่านใช้สติในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยยึดความถูกต้องทางกฎหมายและคุณธรรม	1	1	1	1	ผ่าน
25. ท่านมีความกระตือรือร้นต่อการทำงาน เพื่อตนเองและส่วนรวม	1	1	1	1	ผ่าน
ส่วนที่ 3 ผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านร่างกาย					
1. ท่านสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ เพื่อมีสุขภาพแข็งแรง	1	1	1	1	ผ่าน
2. ท่านสร้างภูมิคุ้มกันโดยการรับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์ถูกสุขอนามัยและปลอดภัย	1	1	1	1	ผ่าน
3. ท่านสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการนอนหลับ พักผ่อนอย่างเพียงพอ	1	1	1	1	ผ่าน
4. ท่านมีสุขภาพ กำลังความสามารถเพียง พอที่จะดำรงชีวิตประจำวันและปฏิบัติงานของ ตนเองได้	1	1	1	1	ผ่าน
ด้านจิตใจ					
5. ท่านใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหามากกว่า การใช้อารมณ์หรือความรุนแรง	1	1	1	1	ผ่าน
6. ท่านยึดหลักคุณธรรมในการให้อภัย เมื่อมีผู้กระทำผิดต่อตัวท่าน	1	1	1	1	ผ่าน

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
	ผู้ทรงคุณวุฒิ				
7. ท่านรู้สึกว่าคุณค่าของชีวิตของคุณมีความหมายและมีคุณค่า	1	1	1	1	ผ่าน
8. ท่านมีความพอประมาณ โดยการระงับยับยั้งใจ เมื่ออยากได้สิ่งของที่ถูกต้อง แต่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นต้องใช้	1	1	1	1	ผ่าน
9. ท่านพอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรูหรา	1	1	1	1	ผ่าน
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม					
10. ท่านยึดหลักคุณธรรม โดยมีความเมตตาและช่วยเหลือผู้อื่น	1	1	1	1	ผ่าน
11. ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพหรือมิตรภาพกับผู้อื่นได้ดี	1	1	1	1	ผ่าน
12. ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน	1	1	1	1	ผ่าน
13. ท่านเคยเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	1	1	1	1	ผ่าน
ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม					
14. ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยและมีความมั่นคงในชีวิต	1	1	1	1	ผ่าน
15. ท่านมีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพและการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	ผ่าน
16. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่พักอาศัยของคุณ	1	1	1	1	ผ่าน
17. ท่านพึงพอใจในการเดินทาง มีการคมนาคมที่สะดวก	1	1	1	1	ผ่าน
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ					

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

**เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน
ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ให้ตรงกับความเป็นจริงและกรอก
ข้อมูลให้ครบถ้วน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ
 - () 1. ไม่เกิน 30 ปี () 2. 31-40 ปี
 - () 3. 41-50 ปี () 4. มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป
3. สถานภาพ
 - () 1. โสด () 2. สมรส
 - () 3. หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 - () 1. ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. () 2. อนุปริญญา/ ปวส.
 - () 3. ปริญญาตรี () 4. สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ
 - () 1. รับราชการ () 2. รัฐวิสาหกิจ
 - () 3. พนักงานบริษัทเอกชน () 4. ธุรกิจส่วนตัว
 - () 5. เกษตรกร () 6. นักเรียน/ นักศึกษา
 - () 7. รับจ้างทั่วไป () 8. อื่น ๆ ระบุ
6. รายได้ต่อเดือน
 - () 1. ไม่เกิน 10,000 บาท () 2. 10,001 – 20,000 บาท
 - () 3. 20,001 – 30,000 บาท () 4. ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป

7. ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจากแหล่งใด
- () 1. หนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/ วารสาร () 2. วิทยุ
- () 3. โทรทัศน์ () 4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ เอกชน
- () 5. อินเทอร์เน็ต () 6. ปราชญ์ชาวบ้าน/ ผู้นำท้องถิ่น
8. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด
- () 1. น้อย () 2. ปานกลาง
- () 3. มาก

ส่วนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต	ระดับการประยุกต์ใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความพอประมาณ					
1. ท่านมีการประมาณการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของตน					
2. ท่านมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายและการดำรงชีวิตประจำวัน					
3. ท่านดำรงชีวิตตามฐานะความเป็นอยู่ของตน					
4. เลือกใช้สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่มีราคาเหมาะสม					
5. ท่านไม่ยึดถือวัตถุนิยมและใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต					

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำรงชีวิต	ระดับการประยุกต์ใช้				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านความมีเหตุผล					
6. ท่านใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ					
7. ท่านมีการตัดสินใจและวางแผนด้านการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล					
8. ท่านใช้ทรัพยากรและสิ่งของอย่างประหยัดคุ้มค่าเท่าที่จำเป็นอย่างมีเหตุผล					
9. ท่านคิดและทบทวนอย่างรอบคอบก่อนลงมือกระทำการต่าง ๆ เสมอ					
10. ท่านมีการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน					
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน					
11. ท่านมีความพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตน					
12. ท่านมีการบริหารจัดการด้านการเงินของตนเองอย่างรอบคอบและมีขั้นตอน					
13. ท่านได้สร้างวินัยในการเก็บออมเงินไว้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น					
14. ท่านมีการเอาใจใส่ ดูแล บุคคลในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว					
15. จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายหรือวางแผนการใช้จ่าย					
16. ท่านออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง					

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำรงชีวิต	ระดับการประยุกต์ใช้				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านความรู้					
17. ท่านศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ อยู่เสมอ					
18. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น					
19. ท่านจะทำสิ่งใด ๆ ต้องมีการศึกษาหาข้อมูล ก่อนเสมอ					
20. ท่านมีความระมัดระวังรอบคอบในการ ดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน					
ด้านคุณธรรม					
21. ท่านดำรงชีวิตของตนอยู่ภายใต้หลักคุณธรรม					
22. ท่านมีความอดทนและความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น					
23. ท่านมีความเมตตาและชอบช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาสกว่า					
24. ท่านใช้สติในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยยึดความถูกต้องทางกฎหมายและคุณธรรม					
25. ท่านมีความกระตือรือร้นต่อการทำงาน เพื่อตนเองและส่วนรวม					

ส่วนที่ 3 ผลของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การดำเนินชีวิต	ระดับการดำเนินชีวิต				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านร่างกาย					
1. ท่านสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อมีสุขภาพแข็งแรง					
2. ท่านสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขอนามัยและปลอดภัย					
3. ท่านสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ					
4. ท่านมีสุขภาพ กำลังความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตประจำวันและปฏิบัติงานของตนเองได้					
ด้านจิตใจ					
5. ท่านใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้อารมณ์หรือความรุนแรง					
6. ท่านยึดหลักคุณธรรมในการให้อภัย เมื่อมีผู้กระทำผิดต่อตัวท่าน					
7. ท่านรู้สึกว่าคุณค่าของชีวิตของคุณมีความหมายและมีคุณค่า					
8. ท่านมีความพอประมาณ โดยการระงับยับยั้งใจ เมื่ออยากได้สิ่งของที่ถูกต้อง แต่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นต้องใช้					
9. ท่านพอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หลูหรา					

การดำเนินชีวิต	ระดับการดำเนินชีวิต				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม					
10. ท่านยึดหลักคุณธรรมโดยมีความเมตตาและช่วยเหลือผู้อื่น					
11. ท่านสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพหรือมิตรภาพกับผู้อื่นได้ดี					
12. ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน					
13. ท่านเคยเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
ด้านการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม					
14. ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยและมีความมั่นคงในชีวิต					
15. ท่านมีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพและการปฏิบัติงาน					
16. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสภาพที่พักอาศัยของตน					
17. ท่านพึงพอใจในการเดินทาง มีการคมนาคมที่สะดวก					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจอักษรวิสุทธิ์

บทที่ 4

Plagiarism Checking Report
Created on Jun 5, 2016 at 17:08 PM [Print Report](#)

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
245225	Jun 5, 2016 at 17:08 PM	57720022@su.ac.th	มหาวิทยาลัยสุโขทัย	บทที่ 4.docx	Completed	0.00 %

Match Overview

Show 10 entries Search:

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				

Showing 0 to 0 of 0 entries First Previous Next Last

Match Details

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

บทที่ 5

Plagiarism Checking Report
Created on Jun 5, 2016 at 17:10 PM [Print Report](#)

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
245226	Jun 5, 2016 at 17:10 PM	57720022@su.ac.th	มหาวิทยาลัยสุโขทัย	บทที่ 5.docx	Completed	0.00 %

Match Overview

Show 10 entries Search:

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				

Showing 0 to 0 of 0 entries First Previous Next Last

Match Details

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)